

Załącznik nr 2
do Uchwały Nr 67/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **turystyka i rekreacja**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Uniwersytet Kazimierza
Wielkiego w Bydgoszczy**

Data przeprowadzenia wizytacji: **24-25 marca 2022 roku**

Warszawa, 2022

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	6
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	7
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	8
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	8
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	10
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	17
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	20
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	25
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	28
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	31
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	33
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	36
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	37
5. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	41
6. Załączniki:	42

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia_____	42
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego_____	42
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych _____	47
Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych _____	47
Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____	53
Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa _____	67
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena _____	67
Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego _	76

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Mariusz Rzętała, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Sylwia Kulczyk, ekspert PKA,
2. dr hab. Katarzyna Machowiak, ekspert PKA,
3. Joanna Maruszczak, ekspert PKA reprezentująca studentów,
4. Marcin Napierała, ekspert PKA, reprezentujący pracodawców,
5. Bartosz Kasiński, sekretarz zespołu oceniającego.

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja prowadzonym w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac przyjętego przez Prezydium PKA na rok akademicki 2021/2022. Kierunek turystyka i rekreacja został oceniony przez Polską Komisję Akredytacyjną po raz pierwszy.

Postępowanie oceniające odbyło się zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej przeprowadzanej zdalnie przez Polską Komisję Akredytacyjną. Przed rozpoczęciem zdalnej wizytacji dokonano podziału obowiązków pomiędzy ekspertami biorącymi udział w pracach zespołu oceniającego. Ponadto w porozumieniu z koordynatorem wizytacji wyznaczonym z ramienia Uczelni ustalono szczegółowy harmonogram przebiegu wizytacji wraz z uwzględnieniem kluczowych spotkań z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

Zgodnie z procedurą postępowania oceniającego przed wizytacją zespół oceniający dokonał analizy danych i informacji zawartych w raporcie samooceny i załącznikach do raportu przedłożonych przez władze Uczelni oraz opracował raport wstępny.

Wizytację poprzedzono spotkaniami wewnętrznymi zespołu oceniającego, które posłużyły wymianie wstępnych refleksji na temat ocenianego kierunku studiów. Podczas spotkań omawiano kryteria oceny, raport wstępny zespołu oceniającego oraz formułowano dalsze pytania i wątpliwości w odniesieniu do spełnienia standardów jakości kształcenia. Ponadto dokonano ostatecznego potwierdzenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji, w tym spotkań oraz podziału odpowiedzialności pomiędzy członkami zespołu oceniającego w trakcie wizytacji. Przed wizytacją zespół wytypował do oceny prace dyplomowe i prace etapowe, wybrał zajęcia do hospitacji oraz ustalił wymogi związane z udokumentowaniem infrastruktury wykorzystywanej w procesie kształcenia, w tym obiektów bazy dydaktycznej Uczelni i biblioteki.

W trakcie wizytacji odbyły się spotkania z władzami Uczelni, osobami odpowiedzialnymi za realizację procesu kształcenia na wizytowanym kierunku, w tym z autorami raportu samooceny, Samorządem Studenckim, z reprezentacją studentów oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia

na kierunku turystyka i rekreacja, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, z osobami odpowiedzialnymi za praktyki, umiędzynarodowienie procesu kształcenia, wsparcie osób z niepełnosprawnościami oraz politykę jakości kształcenia.

W toku wizytacji przeprowadzono hospitacje zajęć prowadzonych online na ocenianym kierunku oraz dokonano przeglądu udostępnionej przez Uczelnię dokumentacji dotyczącej m.in. realizacji procesu kształcenia, w tym prac dyplomowych i etapowych, praktyk zawodowych, umiędzynarodowienia, funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz wsparcia studentów w procesie kształcenia i osiągnięcia efektów uczenia się.

Wymiana informacji pomiędzy członkami zespołu oceniającego odbywała się na bieżąco podczas spotkań zaplanowanych zgodnie z harmonogram wizytacji. Spotkania te posłużyły ekspertom do systematycznego podsumowywania oceny spełnienia kryteriów wyznaczonych w ramach przydzielonej odpowiedzialności. Przed zakończeniem wizytacji odbyło się spotkanie podsumowujące zespołu oceniającego, podczas którego potwierdzono pozyskanie wszystkich niezbędnych informacji w celu zapewnienia kompleksowej i wyczerpującej oceny kryteriów w powierzonym zakresie oraz omówiono pierwsze spostrzeżenia, o których poinformowano władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

W wyniku ścisłej współpracy członków zespołu oceniającego, a w szczególności sekretarza zespołu z koordynatorem wizytacji wyznaczonym z ramienia Uczelni na bieżąco prowadzono koordynację działań wspierających sprawny i zgodny z harmonogramem przebieg wizytacji.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	Turystyka i rekreacja	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	nauki o Ziemi i środowisku – 65% (wiodąca) geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 30% nauki o zdrowiu – 5%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	300 godzin / 24 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	BLOK 1 lub BLOK 2	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	121	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ³	2250	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	90	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	165 (BLOK 1) 163 (BLOK 2)	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	54	-

Nazwa kierunku studiów	Turystyka i rekreacja	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia II stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	nauki o Ziemi i środowisku – 65% (wiodąca) geografia społeczno-ekonomiczna i	

	gospodarka przestrzenna – 30% nauki o zdrowiu – 5%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry 120 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	300 godzin / 24 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	BLOK 1 lub BLOK 2	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	29	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ³	1500	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	60	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	109	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	51	-

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ¹ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody	Kryterium spełnione częściowo

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	Kryterium spełnione
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	Kryterium spełnione
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	Kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	Kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	Kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	Kryterium spełnione częściowo

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja wpisują się w misję i strategię Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, w tym w politykę jakości. Koncepcja kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja, zakłada kształcenie specjalistów na rynku pracy i liderów społecznych o szerokim profilu. Interdyscyplinarne podejście do zagadnień związanych z turystyką i rekreacją odpowiada na rosnące, zróżnicowane potrzeby rynku pracy w tym zakresie. Absolwenci kierunku turystyka i rekreacja są przygotowani do podjęcia działalności na różnych stanowiskach w branży bądź jej otoczeniu gospodarczym (biura podróży, hotelarstwo, administracja publiczna), w tym również do samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej. Koncepcja i cele kształcenia na obu stopniach studiów mieszczą się w dyscyplinie nauki o Ziemi i środowisku, w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna oraz w dyscyplinie nauki o zdrowiu. Dyscypliną wiodącą są nauki o Ziemi i środowisku. Nie jest to zgodne z koncepcją kształcenia, która

kładzie nacisk przede wszystkim na turystykę jako formę aktywności gospodarczej, zaś kontekst przyrodniczy traktuje jako uzupełniający. Koncepcja i cele kształcenia uwzględniają aktualne potrzeby i sposób funkcjonowania rynku turystycznego, są zorientowane na potrzeby rynku pracy. Świadczy o tym dobór oferowanych modułów zajęć, umożliwiających zdobycie kompetencji i umiejętności w zakresach odpowiadających wymogom rynku turystycznego (zarządzanie turystyką lub rekreacja ruchowa na studiach pierwszego stopnia oraz obsługa ruchu turystycznego lub rekreacja i fitness na studiach drugiego stopnia). Interesariusze zewnętrzni mieli wpływ na koncepcję kształcenia, a ich sugestie są brane pod uwagę w procesie kształtowania kierunku. Na przestrzeni ostatnich lat zmiany te polegały na położeniu większego nacisku na ściśle powiązane z praktyką zagadnienia społeczno-ekonomiczne oraz związane z rekreacją ruchową. Koncepcja i cele uwzględniają konieczności zdobycia przez studentów umiejętności korzystania z narzędzi elektronicznych.

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem praktycznym. Efekty uczenia są sformułowane w sposób nieoddający w pełni ich zgodności z właściwym poziomem (tj. 6 i 7) Polskiej Ramy Kwalifikacji. Np. dla studiów I stopnia K_W01 „posiada podstawową wiedzę z zakresu problematyki turystyki i rekreacji i jej związków ze środowiskiem przyrodniczym”; zgodnie z PRK podstawowa wiedza i rozumienie zależności to poziom trzeci, nie szósty. Efekty uczenia się nie są w pełni specyficzne dla obu stopni studiów. Część z nich sformułowano zbyt ogólnie, np. K_W01 dla studiów drugiego stopnia „posiada pogłębioną wiedzę z zakresu problematyki turystyki i rekreacji – na czym polega „pogłębienie” i w stosunku do czego je mierzyć? K_U07 dla studiów I stopnia „potrafi samodzielnie przygotować opracowanie dotyczące problematyki turystyki i rekreacji” – o jaki rodzaj opracowania chodzi? Tak sformułowany efekt uczenia się nie jest specyficzny dla poziomu studiów.

Efekty uczenia się uwzględniają aktualny stan wiedzy o turystyce i rekreacji oraz stan praktyki w tym zakresie, są też zgodne z dyscyplinami nauki o Ziemi i środowisku (dyscyplina wiodąca, do której przypisana jest ponad połowa efektów uczenia się) oraz geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna a także nauki o zdrowiu. Uwzględniają umiejętności praktyczne, np. K_U05 na studiach pierwszego stopnia „student posiada umiejętności niezbędne do planowania, projektowania i realizowania zajęć o charakterze turystyczno-krajoznawczym i rekreacyjnym”, K_U05 na studiach drugiego stopnia „stosuje metody statystyczne i informatyczne do analizy danych z zakresu turystyki i rekreacji”.

Efekty uczenia się uwzględniają komunikowanie się w języku obcym. Dla studiów pierwszego stopnia nie określono wymaganego poziomu kompetencji językowych (K_U08), dla studiów II stopnia wskazano poziom B2+ (K_U09). Efekty uczenia się uwzględniają kompetencje społeczne niezbędne w działalności zawodowej związanej z turystyką i rekreacją (np. związane z umiejętnością pracy w zespole, zarządzania zadaniami do wykonania). Efekty uczenia się sformułowane zbyt ogólnie (przykłady przytoczono wyżej) nie są możliwe do weryfikacji, bo nie wskazują, jaką konkretnie wiedzą lub umiejętnościami powinien dysponować student, który je uzyskał.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia, cele kształcenia oraz efekty uczenia się wpisują się w misję i strategię Uczelni. Mieszczą się też w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, tj. nauki o Ziemi i środowisku, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna oraz nauki o zdrowiu, jednak wskazanie nauk o Ziemi i środowisku jako dyscypliny wiodącej nie jest zgodne z koncepcją kształcenia. Koncepcja i cele kształcenia uwzględniają aktualny stan wiedzy i praktyki z zakresu turystyki i rekreacji i są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w szczególności zawodowego rynku pracy. Interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni mieli wpływ na sformułowanie koncepcji i celów kształcenia. Koncepcja i cele kształcenia uwzględniają potrzebę kreatywnej otwartości studenta na nowe techniki i narzędzia.

Efekty uczenia się są spójne z koncepcją i celami kształcenia i odzwierciedlają specyfikę profilu praktycznego. Są jednak sformułowane zbyt ogólnie, przez co nie są specyficzne dla poziomu studiów, co ogranicza możliwość ich weryfikacji.

Nieprawidłowości, które są podstawą obniżenia oceny kryterium:

1. Brak spójności między koncepcją kształcenia a sposobem przypisania kierunku do dyscyplin w zakresie określenia dyscypliny wiodącej.
2. Efekty uczenia się sformułowane w sposób nieoddający ich zgodności z właściwym poziomem PRK (tj. 6 i 7)).

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie sformułowano.

Zalecenia

1. Zaleca się określenie dyscypliny wiodącej w sposób zgodny z koncepcją i celami kształcenia.
2. Zaleca się sformułowanie efektów uczenia się w sposób odpowiadający właściwemu poziomowi PRK i specyficzny dla poziomu studiów.
3. Zobowiązuje się Uczelnię do wdrożenia skutecznych działań projakościowych w celu zapobiegania powstaniu zdiagnozowanych błędów i nieprawidłowości w przyszłości.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe realizowane na kierunku turystyka i rekreacja są zgodne z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinach: nauki o Ziemi i środowisku, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna oraz nauki o zdrowiu. Obejmują one treści odnoszące się do turystyki w kontekście jej uwarunkowań społeczno-ekonomicznych i przyrodniczych oraz do zagadnień umożliwiających budowanie kompetencji zawodowych. Treści programowe nie odzwierciedlają w pełni przyporządkowania kierunku do dyscyplin. Wiele zajęć przypisanych do dyscypliny nauki o Ziemi i środowisku (np. metody badań rynku turystycznego, zarządzanie produktem turystycznym –

I stopień, organizacja imprez turystycznych i rekreacyjnych, infrastruktura turystyczna i rekreacyjna – II stopień) nie obejmuje treści z tego zakresu.

Program studiów jest zgodny z zakresem dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek, jednak proporcje treści odnoszących się do poszczególnych dyscyplin nie są zgodne z tym przyporządkowaniem (patrz wyżej). Treści programowe są zgodne z obecnym stanem praktyki zawodowej w branży turystycznej. Treści te przekazują umiejętności realizowania zadań związanych z działalnością branży turystycznej (np. pilotaż i przewodnictwo, obsługa ruchu turystycznego – I stopień, zarządzanie zasobami ludzkimi w turystyce, organizacja imprez turystycznych, funkcjonowanie biura turystycznego – II stopień). Treści programowe są kompleksowe i specyficzne dla zajęć tworzących program studiów i zapewniają uzyskanie wszystkich efektów uczenia się.

Czas trwania studiów na kierunku turystyka i rekreacja oraz łączny nakład pracy studenta na obu stopniach zapewnia osiągnięcie efektów uczenia się. Sposób oszacowania nakładu pracy poszczególnych zajęć nie jest właściwy. W wielu przypadkach nakład pracy studenta został znacząco przeszacowany. Dotyczy to zarówno pierwszego stopnia (np. *edukacja zdrowotna* – 15 h zajęć, 3 ECST, *podstawy antropologii* – 15 h zajęć, 3 ECTS) jak i drugiego poziomu studiów. W przypadku studiów magisterskich przypadki przeszacowania liczby ECTS są szczególnie wyraziste. Np. *turystyka w obszarach odmiennych kulturowo* 30 h zajęć, 5 ECTS, *animacja czasu wolnego* 30 h zajęć, 6 ECTS. Jak wynika z kart zajęć, szacunki te nie są realistyczne, zarówno jeśli chodzi o liczbę zajęć kontaktowych jak i nakład pracy własnej studenta. Na przykład dla zajęć *historia kultury materialnej* (II stopień, 15 h zajęć, 5 ECTS) oprócz 15 h wykładu jako godziny kontaktowe wskazano 2 godziny zaliczenia poprawkowego oraz 45 godzin konsultacji. Przewidywany dla tych zajęć nakład pracy studenta obejmuje 30 godz. samodzielnego studiowania tematyki wykładów, 17 godzin przygotowania do zaliczenia oraz 15 godzin przygotowania do ćwiczeń. Należy podkreślić, że omawiane zajęcia obejmują wyłącznie godziny wykładowe i, w stosunku do całego programu studiów, stanowią element uzupełniający i poszerzający wiedzę studenta. Wskazana w raporcie samooceny liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich jest zgodna z wymaganiami (90 pkt. ECTS na studiach I stopnia, 60 pkt. ECTS na studiach II stopnia). Powyższy przykład wskazuje jednak, że liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego kontaktu bywa, a w przypadku poszczególnych zajęć jest, znacząco przeszacowywana. Jako inny przypadek tego typu wskazać można zajęcia *turystyka społeczna* (II stopień, 15 h, 3 ECTS). Jako godziny kontaktowe, oprócz 15 godzin wykładu, przewidziano 4 godziny na zaliczenie i zaliczenie poprawkowe oraz 23 godziny konsultacji. Nierealistyczne jest zarówno założenie, że każdy student będzie przystępował do egzaminu poprawkowego, jak też, że będzie uczestniczył w konsultacjach w wymiarze przekraczającym o 50% liczbę godzin samych zajęć.

Na studiach I stopnia na I roku dominują zajęcia wprowadzające studenta w podstawowe zagadnienia związane z turystyką i rekreacją zarówno w wymiarze teoretycznym (np. *geografia regionalna Polski, społeczno-ekonomiczne uwarunkowania rozwoju turystyki i rekreacji*) jak i praktycznym (np. *obsługa ruchu turystycznego, podstawy hotelarstwa*). Dwa moduły zajęć do wyboru pozwalają na rozszerzenie i pogłębienie wiedzy oraz umiejętności zgodnie z zainteresowaniami studenta. Są to zajęcia związane tematycznie z obsługą ruchu turystycznego (np. *pilotaż i przewodnictwo, turystyka kulturowa*) lub rekreacją i fitness (np. *funkcjonowanie uzdrowisk i centrów odnowy biologicznej, edukacja zdrowotna*). Taki układ programu pozwala na szerokie, interdyscyplinarne wykształcenie specjalisty w zakresie turystyki i rekreacji. Program studiów II stopnia, podobnie, jak

studia licencjackie, obejmuje moduł zajęć podstawowych i moduł zajęć do wyboru. Zajęcia podstawowe skupiają się na specjalistycznych treściach z zakresu turystyki i rekreacji (*regiony i centra turystyczne, informatyka w branży turystycznej*). Zajęcia do wyboru zgrupowane są w dwóch modułach. Student może wybrać zajęcia związane tematycznie z zarządzaniem turystyką (np. *pilotaż wycieczek i rezydentura, funkcjonowanie biura turystycznego*) lub z rekreacją ruchową (np. *turystyka zdrowotna, animacja czasu wolnego*). Układ zajęć w programie studiów zapewnia kompleksowość kształcenia oraz równowagę między różnymi grupami przekazywanych treści programowych. W programie przewidziano różne formy zajęć. Większość kursów obejmuje część teoretyczną – wykładową oraz część ćwiczeniową, w trakcie której student poznaje konkretne metody i narzędzia, przydatne w przyszłej pracy zawodowej. Proporcje między zajęciami aktywizującymi i wykładowymi są właściwe (np. geografia turystyczna Polski, I stopień – 30 godzin wykładu i 30 godzin laboratorium, informacja w branży turystycznej, II stopień - 15 godzin wykładu i 15 godzin ćwiczeń). Ćwiczenia realizowane są w różnych formach: laboratoryjnej, projektowej, audytoryjnej oraz terenowej. Sekwencja zajęć w programie, a także dobór ich form oraz proporcje liczby godzin zajęć zapewniają osiągnięcie przez studenta efektów uczenia się.

Program studiów na I stopniu daje możliwość wyboru 30% ogółu punktów ECTS, a na II stopniu 43% punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów. Jako zajęcia do wyboru wskazano na każdym stopniu studiów 2 moduły specjalizacyjne. Rozwiązanie takie jest poprawne formalnie. Jednak, ze względu na niewielką liczbę studentów, uruchamiany jest tylko jeden, wybrany przez studentów, moduł. Faktyczne możliwości swobodnego kształtowania ścieżki edukacyjnej są zatem ograniczone.

Program studiów obejmuje zajęcia lub grupy zajęć kształtujące umiejętności praktyczne, w wymaganym wymiarze punktów ECTS; 91% lub 92% (zależnie od wybranego modułu) na studiach I stopnia, 91% na studiach II stopnia. Jako zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w programie przewidziano wszystkie zajęcia, których tematyka wiąże się z turystyką i rekreacją. Zajęcia te odbywają się w warunkach odpowiadających pracy w zawodach związanych z turystyką, jednak w przypadku wykładów (np. *geografia regionalna Polski*) nie przewidują praktycznej pracy studenta. Rekomenduje się zmianę sposobu przypisania poszczególnych zajęć do grupy zajęć praktycznych.

Program zawiera zajęcia poświęcone kształceniu znajomości co najmniej jednego języka obcego na studiach I stopnia na poziomie ogólnym, a na studiach II stopnia – ogólnym oraz języka specjalistycznego. Studenci mają możliwość wyboru języka na poziomie ogólnym z oferty Studium Języków Obcych i Tłumaczeń UKW. Są to m.in. angielski, niemiecki, francuski oraz rosyjski. Zajęcia z języka specjalistycznego prowadzone są wyłącznie w języku angielskim. Liczba godzin zajęć z udziałem nauczyciela akademickiego przeznaczonych na kształcenie językowe na studiach I stopnia wynosi 120 godz. (8 ECTS), a na studiach II stopnia 60 godz. (4 ECTS).

Program studiów na obu poziomach obejmuje zajęcia z dziedziny nauk humanistycznych w wymiarze 5 ECTS, co jest zgodne ze wymaganiami w tym zakresie. Na studiach I stopnia są to *geografia historyczna* oraz *podstawy antropologii* a na studiach II stopnia *historia kultury materialnej*. Tematyka tych zajęć dobrze wpisuje się w kształcenie z zakresu turystyki i rekreacji, stanowiąc znaczące rozszerzenie treści przekazywanych na innych zajęciach. Program studiów obejmuje zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, w wymiarze 5 ECTS na I i 5 ECTS na II stopniu studiów, co jest zgodne z wymaganiami w tym zakresie.

Metody kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja są różnorodne; obejmują wykłady ilustrowane prezentacjami, pracę w grupach, prace pisemne indywidualne i grupowe, prezentacje seminaryjne

i inne. Są one specyficzne dla kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja. Zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich zakładanych efektów uczenia się. Środki i narzędzia dydaktyczne są właściwie dobrane. Środki i narzędzia dydaktyczne wspomagają osiąganie przez studentów efektów uczenia się oraz uwzględniają również praktyczne wykorzystanie wiedzy i umiejętności. W ramach zajęć dydaktycznych organizowane różnego rodzaju: wizyty studyjne, warsztaty, spotkania eksperckie (w czasie pandemii zastąpione przez wideokonferencje czy webinaria) z przedstawicielami branży turystycznej. Np. w ramach zajęć *elementy prawa i ubezpieczeń w turystyce i rekreacji* studenci spotykali się z pracownikiem biura podróży oraz przedstawicielami Krajowej Administracji Skarbowej, Straży Granicznej i Służby Ochrony Lotniska, a w ramach zajęć *pilotaż i przewodnictwo turystyczne* – z pilotem wycieczek i rezydentem w Turcji. Stosowane metody stymulują studentów do pracy samodzielnej poprzez pogłębianie wiedzy przekazywanej na zajęciach. Służą temu np. prace pisemne pomyślane jako studia przypadków oraz wskazywanie na zajęciach uzupełniających źródeł literatury. Stosowane metody są właściwe dla kształcenia w formie bezpośredniej oraz w przypadku kształcenia na odległość, zdalnej. Stosowane metody zapewniają przygotowanie do działalności zawodowej, w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów (np. samodzielne przygotowanie imprezy turystycznej) oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym narzędzi informatycznych wykorzystywanych w branży turystycznej. Stosowane metody umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego na poziomie B2 na I stopniu i B2+ na II stopniu studiów. Są to standardowe metody stosowane w ramach lektoratów (praca z tekstem, dyskusja, rozumienie ze słuchu). Program studiów obejmuje również zajęcia kierunkowe w języku angielskim, szczególnie ważnym dla przyszłej kariery zawodowej studentów. Na I stopniu studiów są to zajęcia o charakterze ćwiczeniowym, zaś na II stopniu - wykład i ćwiczenia. Indywidualizacja procesu kształcenia w Uczelni umożliwia dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb studentów. Metody kształcenia, również z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, umożliwiają dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych oraz indywidualnych, przede wszystkim w zakresie lokalizacji terenów badań, omawianych przypadków itp. Studenci z niepełnosprawnościami mogą korzystać ze wsparcia w formie tutoringu dostosowanego do ich potrzeb i możliwości. Ćwiczenia i laboratoria oraz praktyki zawodowe, czyli zajęcia kluczowe dla kształcenia umiejętności praktycznych, odbywają się w formie bezpośredniej.

Na ocenianym kierunku proces kształcenia uzupełniany jest między innymi o obowiązkowe praktyki zawodowe.

Zgodnie z kartami zajęć *praktyka zawodowa* efekty uczenia się zakładane dla praktyk są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do innych zajęć lub grup zajęć w programie studiów w obszarach wiedzy, kompetencji i umiejętności społecznych. Można wskazać m.in. takie zajęcia jak *psychologia w turystyce, kartografia turystyczna, obsługa ruchu turystycznego, komunikacja interpersonalna, czy pilotaż wycieczek i rezydentura*, niezwykle istotne z punktu widzenia otoczenia społeczno-gospodarczego współpracującego z ocenianym kierunkiem zarówno na pierwszym jak i drugim stopniu studiów,

Cele praktyk zawodowych zawarte są również w kartach zajęć a szczegółowe treści opisane są w programach praktyk. Wspomniane programy praktyk uwzględniają treści w zależności od charakteru podmiotu, w którym student odbywa praktykę. Osobne są m.in. dla praktyk w biurach podróży, obiektach hotelarskich, jednostkach administracji publicznej, obiektach muzealnych czy obiektach rekreacyjno-sportowych.

Program studiów ocenianego kierunku uwzględnia praktyki zawodowe na studiach I stopnia w II i IV semestrze po 3 miesiące a na studiach II stopnia w II i III semestrze po 1,5 miesiąca co z perspektywy umiejscowienia praktyk w całym harmonogramie realizacji programu studiów ocenianego kierunku uznać należy za właściwe.

Zastrzeżenie jednak budzi ilość godzin przeznaczonych w programie studiów na praktyki zawodowe. Na I poziomie studiów, praktyki realizowane są odpowiednio w wymiarze 150 godzin (II semestr) i 150 godzin (IV semestr) co łącznie daje 300 godzin praktyk w ciągu 6 miesięcy. Na studiach II stopnia praktyki realizowane są odpowiednio w wymiarze 150 godzin (II semestr) i 150 godzin (III semestr) co łącznie daje 300 godzin praktyk w ciągu 3 miesięcy.

Mając na uwadze zapisy Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, czas przeznaczony na praktyki zawodowe na ocenianym kierunku (6 miesięcy na I poziomie studiów i 3 miesiące na II poziomie) jest właściwy, ale wymiar godzinowy już nie. W ciągu 6 miesięcy praktyk zawodowych student powinien zrealizować 720 godzin zegarowych (960 jednostek lekcyjnych) a w ciągu 3 miesięcy 360 godzin zegarowych (480 jednostek lekcyjnych). Niewłaściwy jest również sposób przyporządkowywania praktykom zawodowym liczby punktów ECTS. Jak wynika z przedstawionej dokumentacji 150 godzinom praktyki zawodowej przypisuje się 12 punktów ECTS co jest błędem. Zgodnie z zapisami cytowanej wyżej Ustawy „Punkt ECTS odpowiada 25-30 godzinom pracy studenta” co sprawia, że 150 godzinom może być przyporządkowane 5-6 pkt ECTS. Obecnie trwają prace zmierzające do zwiększenia nakładu godzinowego na praktyki zawodowe. Rada kierunku, mając na uwadze stanowisko interpretacyjne nr 3/2020 Prezydium PKA w dniu 10 marca 2022 roku wystosowała stanowisko do zastępcy dyrektora Instytutu Geografii (odpowiedzialnego za oceniany kierunek) zwiększające ilość godzin przeznaczonych na praktyki zawodowe.

Ocena studenta realizującego praktyki zawodowe odnosi się bezpośrednio do dziennika praktyk, oceny opiekuna praktyk z ramienia praktykodawcy (ocena dokonywana w skali), oceny praktyki przez studenta w odniesieniu do zakładanych efektów oraz na podstawie tzw. portfolio z praktyk zawodowych studenta turystyki i rekreacji przygotowywanego przez praktykanta. Uwzględnia ono opis miejsca odbywania praktyki, realizowane obowiązki, analizę zdobytych umiejętności, wiedzy i kompetencji, dokumentację zdjęciową, z praktyk, materiały reklamowe, scenariusze realizowanych działań praktycznych.

Program praktyk zakłada również weryfikację efektów uczenia się poprzez hospitację praktyk przez kierunkowego opiekuna z ramienia Uczelni. W trakcie hospitacji dokonywana jest m.in. weryfikacja miejsca i kompetencji zakładowego opiekuna praktyk, niemniej z odbytej hospitacji nie pozostaje żaden protokół utrwalający zastaną sytuację. Rekomenduje się zatem wprowadzenie do dokumentacji formularza hospitacji.

Zarówno praktykodawca, student jak i osoba sprawująca nadzór nad praktykami z ramienia Uczelni dokonują oceny zrealizowanej praktyki odnosząc się do zakładanych efektów uczenia się.

Przygotowane formularze opinii dla praktykodawców z realizacji praktyki zawodowej są czytelne, zawierają niezbędne treści, oceny odnoszą się do zakładanych efektów uczenia się w skali. Opiekun praktyk z ramienia zakładu pracy dokonuje także oceny opisowej studenta.

Także sprawozdanie studenta z odbytej praktyki dokonywane jest kompleksowo, zakończone ewentualnymi uwagami i spostrzeżeniami z perspektywy praktykanta. Interesującym jest także przygotowywanie przez studenta tzw. portfolio z praktyk zawodowych. Dokumentuje ono w sposób

graficzny realizację praktyk (np. zdjęcia z miejsc wykonywanej pracy) oraz merytoryczny uwzględniający np. efekty pracy studenta.

Powstała w trakcie praktyk dokumentacja uwzględniająca m.in. ocenę praktykodawcy i praktykanta ma wpływ na proces ewaluacji w obszarze osiągniętych efektów uczenia się przypisanych praktykom w poszczególnych latach.

Uczelnia stosuje i dopuszcza kształcenie na odległość. Przyjęto, również, że praktyki zawodowe można realizować w trybie zdalnym jednak w okresie trwania pandemii ani razu nie odnotowano takiej formy realizacji praktyk. Nie usprawiedliwia to jednak braku procedur związanych z taką formą kształcenia. Rekomenduje się zatem wprowadzenie norm systematyzujących rodzaj narzędzi, metody weryfikacji i oceny osiągniętych przez studentów efektów uczenia się.

Regulamin praktyk zawodowych kierunku turystyka i rekreacja Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszcy dopuszcza m.in. zaliczenie praktyki bez obowiązku jej odbywania. Dotyczy to zaliczeń na podstawie pracy zawodowej lub działalności w ramach wolontariatu. Mając na uwadze m.in. stanowisko interpretacyjne nr 4/2020 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 2 lipca 2020 r rekomenduje się usunięcie takich zapisów w regulaminach, a praktyki zaliczać na podstawie realnego ich przeprowadzania.

Opiekunem praktyk zawodowych z ramienia Uczelni na ocenianym kierunku jest pracownik badawczo-dydaktyczny z dwudziestoletnim stażem zawodowym.

Lista podmiotów polecana przez Uczelnię studentom udającym się na praktyki tworzą instytucje, które wcześniej skutecznie realizowały program praktyk dla studentów ocenianego kierunku. To szerokie spektrum pracodawców wybrane na podstawie wieloletniej współpracy, które gwarantuje osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się zarówno pod względem przekazywanych treści, infrastruktury jak i kompetencji opiekunów.

Istnieje także możliwość odbycia praktyki w miejscu samodzielnie zaproponowanym przez studenta. W tej sytuacji jest on zobowiązany do uzyskania akceptacji wskazanego miejsca u kierunkowego opiekuna praktyk, który po pozytywnej weryfikacji kieruje sprawę do Studium Praktyk w celu wystawienia stosownych dokumentów. Weryfikacja miejsca następuje w formie kontaktu drogą elektroniczną, osobiście lub na podstawie znajomości rynku branży turystyczno-rekreacyjnej. Brak jest odgórnie przyjętych kryteriów oraz reguł jakie muszą spełniać placówki realizujące praktyki zawodowe wskazane samodzielnie przez studenta. Rekomenduje się zatem przyjęcie formalnych kryteriów jakie muszą spełniać placówki wskazywane przez studentów do odbycia praktyki zawodowej oraz uwzględnić sposób ich weryfikacji.

Program oraz realizacja praktyk jest monitorowana przez radę kierunku na podstawie dostarczanych dokumentów z praktyk, ocen i hospitacji.

Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku, od godz. 8.00 do godz. 19.00. Rozplanowanie zajęć umożliwi efektywną naukę i dobre wykorzystanie czasu przeznaczony na udział w zajęciach. Daje też możliwość samodzielnego uczenia się przez studentów. Czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się w trakcie zajęć oraz podczas sesji egzaminacyjnych, umożliwia weryfikację wszystkich efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach. Plan zajęć na kierunku turystyka i rekreacja jest też zgodny z zasadami higieny pracy. Pozwala on na efektywne wykorzystywanie czasu przez studentów oraz prowadzących zajęcia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Program studiów I i II stopnia na kierunku turystyka i rekreacja jest spójny, różnorodny i dobrze dostosowany do potrzeb branży turystycznej. Jego treści nie są jednak w pełni zgodne z przyporządkowaniem kierunku do dyscyplin, a co za tym idzie - z efektami uczenia się. Treści programowe uwzględniają wiedzę z zakresu turystyki i rekreacji oraz aktualny stan praktyki w działalności zawodowej związanej z turystyką i rekreacją. Program pozwala na zdobycie wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych na rynku pracy. Formy zajęć są dostosowane do ich specyfiki oraz do efektów uczenia się. Większość zajęć obejmuje teoretyczną część wykładową oraz ćwiczenia. Metody kształcenia uwzględniają narzędzia niezbędne do pracy w turystyce i rekreacji. Metody kształcenia są różnorodne, uwzględniają kształcenie umiejętności praktycznych.

Określony w planie studiów czas trwania oraz sekwencja zajęć umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do poszczególnych zajęć na obu stopniach studiów określono nieprawidłowo. Program studiów pozwala na elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia oraz jej indywidualizację w wymaganym wymiarze, jednak faktyczne możliwości w tym zakresie są ograniczone. Program studiów obejmuje wymaganą liczbę punktów ECTS dla zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, zajęcia z języka obcego oraz odpowiednią liczbę punktów ECST dla zajęć z dziedziny nauk humanistycznych.

Proces realizacji praktyk zawodowych na ocenianym kierunku zarówno na I, jak i II stopniu studiów wymaga dostosowania do obowiązujących przepisów prawa. Uznaje się kompatybilność efektów przypisanych praktykom do innych zajęć i grup zajęć w programie studiów, dokumentowanie przebiegu praktyk jest w znaczącym stopniu właściwe. Rozplanowanie zajęć umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się. Umożliwia też dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach. Całość procesu dydaktycznego umożliwia realizację efektów uczenia się i zapewnia ich weryfikację.

Nieprawidłowości, które są podstawą obniżenia oceny kryterium:

1. Treści programowe nie odzwierciedlają przyporządkowania kierunku do dyscyplin.
2. Niewłaściwie określony nakład pracy studenta oraz liczba godzin kontaktowych dla poszczególnych zajęć
3. Nieprawidłowy wymiar praktyk zawodowych na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia.
4. Nieprawidłowy sposób przyporządkowania praktykom zawodowym liczby punktów ECTS.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie sformułowano.

Zalecenia

1. Zaleca się dostosowanie treści programowych dla poszczególnych zajęć adekwatnie do efektów uczenia się i przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych.
2. Zaleca się właściwe oszacowanie nakładu pracy dla poszczególnych zajęć, w szczególności nakładu pracy własnej studenta oraz liczby godzin kontaktowych.
3. Zaleca się dostosowanie wymiaru godzin przeznaczonych na praktyki zawodowe zarówno na I jak i II poziomie studiów poprzez zwiększenie ich wymiaru odpowiednio do 720 i 360 godzin
4. Zaleca się przyporządkowanie praktykom zawodowym odpowiedniej ilości punktów ECTS zgodnie z art. 67 ust. 3 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.
5. Zobowiązuje się Uczelnię do wdrożenia skutecznych działań projakościowych w celu zapobiegania powstaniu zdiagnozowanych błędów i nieprawidłowości w przyszłości.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Zasady rekrutacji, kryteria oraz procedury rekrutacji są przejrzyste. W przypadku większej niż liczba miejsc liczby kandydatów na studia I stopnia o wyborze decyduje średnia ocen uzyskanych na egzaminie maturalnym. Pod uwagę brane są przedmioty obowiązkowe oraz te przedmioty dodatkowe, z których kandydat uzyskał ocenę wyższą lub równą średniej z przedmiotów obowiązkowych. Dla egzaminu z geografii wynik podwyższa się o 20%. Przyjęte rozwiązanie stanowi o selektywności procesu rekrutacji oraz umożliwia dobór odpowiednio przygotowanych do studiów kandydatów. Kandydat na studia II stopnia musi posiadać dyplom ukończenia studiów na poziomie I. Studia II stopnia kierowane są przede wszystkim do absolwentów kierunków turystyka i rekreacja, turystyka, geoturystyka, agroturystyka, geografia, wychowanie fizyczne, sport, przewodnictwo i pilotaż turystyczny oraz innych pokrewnych kierunków związanych z turystyką i rekreacją; rekrutują się oni na podstawie konkursu ocen. Absolwentów kierunków nie związanych z turystyką i rekreacją obowiązuje egzamin pisemny. Zasady rekrutacji są bezstronne i zapewniają kandydatom równe szanse. Procedura rekrutacji uwzględnia różne rodzaje świadectw maturalnych, potrzeby osób z niepełnosprawnościami oraz określa zasady rekrutacji cudzoziemców. Zasady rekrutacji nie precyzują, jakie kompetencje cyfrowe oczekiwane są od kandydatów ani jakim sprzętem powinien dysponować kandydat, aby móc uczestniczyć w kształceniu na odległość. Rekrutacja obejmuje rejestrację w systemie elektronicznym, co można uznać za sposób poinformowania kandydatów o minimalnych wymaganych od nich kompetencjach cyfrowych i wymaganiach sprzętowych.

Procedura potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów została określona przez władze Uczelni. Formalny i merytoryczny nadzór nad jej realizacją sprawuje dyrektor Instytutu, do którego przypisany jest kierunek. Przyjęte rozwiązanie zapewnia możliwość identyfikacji uzyskanych efektów uczenia się oraz odniesienie ich do realizowanego na kierunku programu studiów.

Procedura uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej, umożliwi identyfikację efektów uczenia się oraz odniesienie ich do efektów uczenia się określonych w programie studiów kierunku turystyka i rekreacja.

Zasady i procedury dyplomowania zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studenta efektów uczenia się na zakończenie studiów, są trafne i specyficzne. Przy wyborze prowadzącego pracę oraz ustalaniu tematu pracy bierze się pod uwagę zainteresowania studenta oraz praktyczny wymiar badanego problemu. Istnieje jasna i klarowna procedura wyboru opiekuna pracy. Zgodność merytoryczną realizowanych tematów prac dyplomowych z kierunkiem studiów zapewnia ich weryfikacja przez radę kierunku. Określono standardy dotyczące układu i edycji pracy dyplomowej. W procesie przygotowywania pracy dyplomowej student nabywa niezbędne kompetencje związane z analizą tekstów naukowych, opracowaniem źródeł zastanych, planowaniem i prowadzeniem badań kameralnych bądź terenowych, pisanie i redagowaniem tekstu naukowego. Każda praca dyplomowa poddawana jest weryfikacji w systemie antyplagiatowym. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym. Składa się z trzech pytań. Są one powiązane z tematem pracy, ale sformułowane w sposób pozwalający na szeroką weryfikację uzyskanych przez studenta efektów uczenia się. W Instytucie Geografii funkcjonuje wewnętrzna procedura oceny procesu dyplomowania.

Zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się są sformalizowane. Zasady te są bezstronne, rzetelne i przejrzyste. W odniesieniu do kompetencji społecznych i umiejętności praktycznych weryfikowane są szczególnie zachowania studentów w czasie zajęć w kontakcie z grupą i prowadzącym, takie jak sposób prowadzenia dyskusji czy organizacja pracy w ramach zajęć. Przyjęte zasady umożliwiają równe traktowanie studentów oraz pozwalają na dostosowanie sposobu sprawdzenia efektów uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Szczegółowe kryteria zaliczenia każdego zajęcia są podane w kartach zajęć. Określono zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się: jest ona przekazywana studentom poprzez bieżącą ocenę ich aktywności na zajęciach oraz realizowanych przez nich prac. Oceny końcowe z zajęć widoczne są widoczne dla zainteresowanych w systemie elektronicznym. Określono zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się oraz sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się stosowane w procesie nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość gwarantują identyfikację studenta. Logowanie do systemu MS-Teams (Microsoft 365) oraz Platformy Moodle UKW możliwe jest tylko z wykorzystaniem kont w domenie UKW. Podczas z egzaminów zdalnych studenci potwierdzają swoją tożsamość poprzez włączenie kamery. Upubliczniane informacje o osiągnięciu efektów uczenia się zapewniają bezpieczeństwo danych osobowych studentów.

Do oceny efektów uczenia się wykorzystywane są różnorodne narzędzia, a relację każdego z nich do konkretnych efektów uczenia się wskazano w kartach zajęć. Stosowane metody weryfikacji efektów uczenia się obejmują standardowy wachlarz metod stosowanych w tym zakresie. Są to m.in. prezentacje, zadania pisemne różnego typu wykonywane samodzielnie przez studentów, testy zaliczeniowe i egzaminacyjne oraz dzienniki praktyk. Stosowane metody weryfikacji efektów uczenia się umożliwiają sprawdzenie opanowania umiejętności praktycznych zdobywanych na zajęciach kameralnych (np. poprzez odnoszenie się w pytaniach egzaminacyjnych do faktycznych uwarunkowań działania rynku turystycznego – organizacja imprez turystycznych, studia II stopnia) oraz stopień przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej osiągnięty w ramach praktyk

zawodowych (portfolio zaliczeniowe). Stopień opanowania języka obcego na poziomie adekwatnym do poziomu studiów weryfikowany jest poprzez pracę na zajęciach, a także pisemne zaliczenia i egzaminy. Dla zajęć specjalnościowych z języka na II stopniu studiów przewidziano zaliczenie ustne, co zapewnia weryfikację umiejętności stosowania języka fachowego w dyskusji.

Dowodami na osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się są wyniki prac etapowych i egzaminacyjnych, projektów, prac dyplomowych oraz dzienniki praktyk. Mają one najczęściej formę pisemną, a ich zakres, konstrukcja oraz sposób realizacji pozwalają na prawidłową weryfikację osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się. Stawiane studentom wymagania są dostosowane do poziomu i profilu studiów, norm i zasad, uwzględniają też praktyczne zastosowania wiedzy o turystyce - (np. zadania wymagające weryfikacji oferty i promocji turystycznej – funkcjonowanie biura turystycznego, II stopień). Tematyka prac dyplomowych dotyczy najczęściej oceny potencjału turystycznego obszaru i jego wykorzystania, potrzeb i motywów podejmowania aktywności turystycznej i rekreacyjnej lub ewolucji rynku turystycznego. Prace dyplomowe w większości spełniają wymogi stawiane tego typu opracowaniom. Stwierdzono pojedyncze przypadki prac niepoprawnych merytorycznie lub metodycznie. Rekomenduje się podjęcie działań zmierzających do wyeliminowania tego typu przypadków. Pytania zadawane podczas egzaminów dyplomowych odnosiły się do całego programu studiów.

Osiągane efekty uczenia się są na bieżąco monitorowane przez prowadzących zajęcia, a w dalszej kolejności (na podstawie raportów składanych przez koordynatorów zajęć) poddawane ocenie i weryfikowane przez radę kierunku. Biuro karier UKW monitoruje losy absolwentów uczelni poprzez dobrowolne badanie ankietowe. Ze względu na krótki okres funkcjonowania kierunku turystyka i rekreacja informacje o losach absolwentów są bardzo ograniczone. Ze statystyk prowadzonych w jednostce wynika, że większość (84%) absolwentów studiów I stopnia kontynuuje naukę na studiach magisterskich. Z danych ogólnopolskiego systemu monitorowania ekonomicznych losów absolwentów szkół wyższych (ELA) wynika, że absolwenci kierunku nie mają problemów z odnalezieniem się na rynku pracy. Na kierunku turystyka i rekreacja większość egzaminów odbywa się pisemnie. Stosowana jest również forma kompleksowa, łącząca odpowiedź pisemną i ustną (zajęcia *regiony i centra turystyczne*). Analizowane prace etapowe i dyplomowe są dostosowane do poziomu i profilu studiów, efektów uczenia się oraz umożliwiają zastosowanie wiedzy geograficznej w praktyce. Dowodem weryfikującym efekty uczenia się jest też to, że studenci kierunku są współautorami artykułów naukowych. Nabytą wiedzę i umiejętności weryfikują też współorganizując imprezy o tematyce związanej z turystyką i rekreacją (np. Dzień Turystyki, Dzień Bułgarski).

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Warunki i procedury rekrutacji na studia są przejrzyste i umożliwiają odpowiedni dobór kandydatów. Zapewniają wszystkim kandydatom równe szanse. Rekrutacja obejmuje rejestrację w systemie elektronicznym, co można uznać za sposób poinformowania kandydatów o minimalnych wymaganych od nich kompetencjach cyfrowych i niezbędnym sprzęcie.

Warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz

oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektem uczenia się określonym w programie studiów. Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni (również zagranicznej) zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektem uczenia się określonym w programie studiów. Zasady i procedury dyplomowania są właściwe dla poziomu, profilu i kierunku studiów i potwierdzają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów.

Zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się, również te stosowane w nauczaniu na odległość, umożliwiają równe traktowanie wszystkich studentów i są możliwe do dostosowania do potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Są rzetelne i bezstronne, zapewniają przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen. Określają zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie studiów oraz na ich zakończenie. Określono również zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się oraz sposoby zapobiegania sytuacjom nieetycznym i niezgodnym z prawem. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się w nauczaniu na odległość gwarantują identyfikację studenta i bezpieczeństwo danych dotyczących studentów. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się (w tym stosowane w nauczaniu na odległość) są zróżnicowane i adekwatne do zakładanych efektów uczenia się. Umożliwiają sprawdzenie opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej. Stosowane metody weryfikacji efektów uczenia się umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego na poziomie adekwatnym do stopnia studiów.

Dowody na osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się są dokumentowane i przechowywane we właściwy sposób. Osiągane efekty uczenia się są na bieżąco monitorowane. Charakter prac etapowych i dyplomowych jest dostosowany do poziomu i profilu studiów oraz zakładanych efektów uczenia się. Prace te uwzględniają praktyczne zastosowanie wiedzy z zakresu turystyki i rekreacji.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie sformułowano.

Zalecenia

Nie sformułowano.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku turystyka i rekreacja posiadają udokumentowany dorobek naukowy oraz doświadczenie zawodowe w zakresie dyscyplin: nauki o Ziemi i środowisku, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, nauki o kulturze fizycznej, ekonomia i finanse, nauki prawne, nauki rolnicze, psychologia, weterynaria, pedagogika, nauki o polityce i administracji. Deklarowane 65% udziału nauk o Ziemi i środowisku, jako dyscypliny wiodącej dla kierunku wskazywałoby na znaczący udział w zatrudnieniu pracowników deklarujących,

jako dyscyplinę naukową, nauki o Ziemi i środowisku. Jak wynika z przedstawionych w RS charakterystyk pracowników jedynie 10 spośród nich zadeklarowało w/w dyscyplinę, co nie stanowi połowy ogółu zatrudnionych.

Na kierunku turystyka i rekreacja, pracuje obecnie 29 etatowych pracowników kadry akademickiej Uczelni: 9 pracowników ze stopniem doktora habilitowanego (6 zatrudnionych jest w Jednostce prowadzącej kierunek), 18 pracowników ze stopniem doktora (10 zatrudnionych w Jednostce) oraz 2 magistrów (oboje zatrudnieni w Jednostce). W skład kadry prowadzącej zajęcia na kierunku turystyka i rekreacja wchodzi także: jeden specjalista-praktyk zatrudniony na umowę cywilno-prawną, grupa lingwistów zatrudnionych w Centrum Dydaktyczno-Edukacyjnym – Studium Języków Obcych i Tłumaczeń (lektoraty) oraz prowadzący zajęcia z wychowania fizycznego – pracownicy Studium Wychowania Fizycznego i Sportu.

Struktura kwalifikacji i liczebność kadry w stosunku do liczby studentów umożliwiają prawidłową realizację zajęć.

Pewne wątpliwości budzą, w przypadku kilku osób, uzyskane stopnie naukowe w dyscyplinach takich jak weterynaria czy nauki rolne, ale udokumentowany dorobek naukowy tychże pracowników wykazuje ich wystarczające kompetencje w tematyce, w której prowadzą zajęcia dydaktyczne.

Przydział zajęć i obciążenia godzinowe większości pracowników są prawidłowe i nie budzą zastrzeżeń. Jedynie w przypadku dwóch osób zauważalne są nadmierne obciążenia, generujące nadgodziny. Jednostka tłumaczy jednak ten fakt, w jednym przypadku - opieką nad praktykami zawodowymi, a w drugim przypadku godzinami wynikającymi z realizacji zajęć dydaktycznych dla studentów uczestniczących w wymianie programu *Erasmus+*.

Promotorstwo prac dyplomowych ogranicza się praktycznie do 8 osób powtarzających się w każdym roku, spośród ponad 20 pracowników, które mogłyby taką funkcję pełnić. W wielu przypadkach promotorem prac był za to pracownik innej Jednostki.

Rekomenduje się zatem aktywizację pracowników mających do tego uprawnienia do podejmowania się opieki nad pracami dyplomowymi, by w ten sposób zwiększyć wachlarz proponowanych dyplomantom tematów.

Dobór nauczycieli akademickich i innych prowadzących zajęcia (jedna osoba zatrudniona na umowę cywilno-prawną) jest przejrzysty i pokrywa się z ich kierunkowym wykształceniem lub – w kilku przypadkach, z dorobkiem naukowym i doświadczeniem praktycznym. Ponad 50% godzin zajęć dydaktycznych w ramach programu studiów (co stanowi ponad 1125 h na I stopniu oraz ponad 750 h na II stopniu) prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego jako podstawowym miejscu pracy.

Niektóre zajęcia, jak np. *elementy prawa i ubezpieczeń w turystyce i rekreacji* oraz *geoturystyka* wymagałyby optymalizacji obsady kadrowej i zgodności kierunkowego wykształcenia nauczyciela, lub profilu jego działalności naukowej z zakresem prowadzonych zajęć.

Rekomenduje się zatem, w przypadku wymienionych zajęć, zastosowanie bardziej merytorycznego wyboru nauczyciela prowadzącego.

W jednostkowych przypadkach odnotowano obciążenie nauczycieli akademickich prowadzeniem zajęć bardzo odmiennych tematycznie. Jedna z osób prowadzi np. wachlarz 12 różnych zajęć, przy czym 4 z nich w języku angielskim. Prawdopodobnie przytoczony, dość chaotyczny dobór zajęć, jest

spowodowanych znaczą rotacją w Jednostce kadry dydaktycznej (w ostatnich latach) i koniecznością szybkiego zastępstwa na zajęciach.

Pracownicy kierunku rozwijają się naukowo i uzyskują kolejne stopnie naukowe. W latach 2019-2020 dwie osoby uzyskały stopnie doktora habilitowanego, co również pośrednio przyczynia się do wzrostu jakości kształcenia.

Liczna grupa spośród kadry dydaktycznej kierunku turystyka i rekreacja uczestniczyła w szkoleniach podnoszących kompetencje dydaktyczne. Należały do nich np.: w ramach hasła „Innowacyjny Dydaktyk UKW” (finansowanie POWER 2014-2020) - szkolenie z zakresu zarządzania w instytucjach szkolnictwa wyższego; współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (realizacja: 2018-2019): Design Thinking, tutoring akademicki, coaching w edukacji, jak również inne kursy i szkolenia: zwinne zarządzanie zespołem projektowym (metoda Agile), analiza danych ilościowych z wykorzystaniem pakietu Statistica – wykorzystanie w dydaktyce, metodyka kształcenia zdalnego, szkolenie z zakresu wykorzystania arkusza kalkulacyjnego Excel w dydaktyce – poziom zaawansowany, wykorzystanie cyfrowych źródeł informacji w procesie dydaktycznym.

Ponadto kadra dydaktyczna uczestniczyła w szkoleniach:

- „Nowoczesny Uniwersytet” (w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020) – realizacja: 2018-2022: szkolenie z zakresu metodyki kształcenia zdalnego, którego efektem było przygotowanie metodycznie kompletnych kursów na platformę e-learningową, szkolenie z zakresu technik informatycznych i komunikacyjnych w edukacji.
- „Uniwersytet Równych Szans” (POWR.03.05.00-IP.08-00-DOS/19 „Uczelnia Dostępna”) – realizacja 2020-2023: szkolenia mające na celu podniesienie świadomości i kompetencji kadry UKW z zakresu niepełnosprawności.

Kształcenie na odległość w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego odbywało się za pośrednictwem platformy Moodle.

Uczelnia wspiera pracowników i studentów w dostępie do informacji mających na celu opanowanie nauczania z wykorzystaniem technik zdalnych. Funkcjonuje strona: <https://zdalненаuczanie.ukw.edu.pl/jednostka/zdalne-nauczanie>, na której znajdują się wszystkie informacje dotyczące: logowania, obsługi, rozwiązywania problemów oraz kontaktu do osób służących pomocą.

Monitorowanie stopnia zadowolenia odbywa się podczas spotkań z pracownikami, a pracownik techniczny, zatrudniony w Jednostce, udziela na bieżąco wsparcia technicznego pracownikom; opracował niezbędne instrukcje ułatwiające pracę zdalną.

Od początku 2021 r. w Uczelni prowadzone są działania związane z wymianą doświadczeń i szkoleniami w zakresie doskonalenia kompetencji dydaktycznych kadry akademickiej. W tym celu powstało Centrum Dydaktyki Akademickiej.

Polityka kadrowa Uniwersytetu, zgodna z powszechnie stosowanymi zapisami prawa pracy oraz przepisami wewnątrzuczelnianymi, gwarantuje transparentne zasady współpracy w ramach umów cywilno-prawnych. Na kierunku turystyka i rekreacja o profilu praktycznym, zakres współpracy obejmuje przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, i ma na celu jak najlepsze przygotowanie absolwentów do wymagającego rynku pracy. W procedurze naboru nauczycieli

uwzględniane jest odpowiednie wykształcenie oraz kompetencje merytoryczne do prowadzenia zajęć dydaktycznych, a opiniowanie kandydatury odbywa się na poziomach Jednostki prowadzącej kierunek – Instytutu Geografii, Kolegium III oraz Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia. Polityka uwzględnia też systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów (ankietyzacja zajęć) oraz przez bezpośrednich przełożonych.

Okresowa ocena pracownika dokonywana jest nie rzadziej niż raz na cztery lata lub na wniosek Rektora, zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018, poz. 1668 z późn. zm.). Tryb dokonywania oceny reguluje zarządzenie Rektora UKW Nr 18/2019/2020 z dnia 29 października 2019 r. w sprawie trybu i podmiotu dokonującego oceny okresowej nauczyciela akademickiego. Procedura obejmuje wypełnienie przez pracownika arkusza oceny, zawierającego trzy podstawowe składowe charakteryzujące działalność: naukową, organizacyjną i dydaktyczną. W aspekcie działalności dydaktycznej brane są pod uwagę m.in.: wymiar pensum, opracowywanie nowych treści programowych zajęć dydaktycznych, prowadzenie prac dyplomowych, opracowywanie materiałów dydaktycznych, opinie studentów wyrażanych w ankietach ewaluacyjnych oraz wynik hospitacji zajęć. Bezpośredni przełożony pracownika dokonuje oceny częściowej, która wraz z opinią Zastępcy ds. Kształcenia przedstawiana jest Komisji oceniającej powoływanej przez Dyrektora Instytutu Geografii. Zgodnie z procedurą, oceniany pracownik ma prawo odwołać się od otrzymanej oceny do Odwoławczej Komisji Rektorskiej ds. Oceny Kadry dla nauczycieli akademickich w danym roku akademickim.

Indywidualne doświadczenie naukowe oraz zawodowe kadry wizytowanej Jednostki jest implementowane w proces dydaktyczny na kierunku. Obecność wśród dydaktyków praktyków umożliwia zdobycie wiedzy z zakresu funkcjonowania branży turystyki i rekreacji. Kompetencje zawodowe, zdobyte w przeszłości w wyniku pracy zawodowej, m.in. na stanowiskach rezydenta, pilota wycieczek, wychowawcy kolonijnego, itp. umożliwiają przekazanie specjalistycznej wiedzy niezbędnej do podjęcia pracy zawodowej przez przyszłych absolwentów kierunku.

Jednostka prowadząca oceniany kierunek pełni rolę partnera merytorycznego w szeregu przedsięwzięć z zakresu propagowania wiedzy dotyczącej turystyki i rekreacji, stanowiąc wsparcie organizatorów, m.in. w ramach imprez turystycznych (Kayakmania 2018), w ramach imprez popularno-naukowych (Bydgoski Festiwal Nauki – cyklicznie), imprez o charakterze edukacyjnym i rekreacyjnym organizowanych przez Krajeński Park Krajobrazowy. Jednostka organizuje też Olimpiadę Wiedzy o Żegludze i Drogach Wodnych, która również propaguje wiedzę o turystycznym aspekcie wykorzystania transportu śródlądowego. Jeden z pracowników dydaktycznych kieruje pracami Olimpiady Geograficznej (afiliowanej przez Polskie Towarzystwo Geograficzne oraz MEiN), co pozwala na podnoszenie kompetencji w zakresie pracy z uczniami zdolnymi, potencjalnymi kandydatami do podjęcia studiów.

Pracowników jednostki motywują też do pracy nagrody i wyróżnienia, których są laureatami, m.in.: Złoty Krzyż Zasługi, Brązowy Krzyż Zasługi, Medal Komisji Edukacji Narodowej. Kadra dydaktyczna kierunku turystyka i rekreacja otrzymuje również coroczne nagrody Rektora UKW za działalność dydaktyczną lub organizacyjną.

Realizowana polityka kadrowa obejmuje zasady rozwiązywania konfliktów. W jednostce wykorzystywane są praktyki rozwiązywania konfliktów wśród społeczności akademickiej, wypracowane na przestrzeni lat. W aspekcie nieporozumień na linii student – Uniwersytet (na poziomach wszystkich szczebli) ważne jest zachowanie drogi służbowej w wyjaśnieniu sytuacji

problemowej. Jeżeli stroną jest student, opiekun rocznika jest pierwszą osobą, która bierze udział w negocjacjach. Władze jednostki wykazują przy tym stałą gotowość pomocy i rozmowy ze studentami.

W przypadku niemożności rozwiązania problemu na poziomie jednostki, wsparcie w tym procesie, zarówno dla studenta jak i władz jednostki, stanowi Dyrektor Kolegium III oraz Prorektor ds. Studenckich i Jakości Kształcenia. Ostatnim poziomem rozwiązywania sytuacji problemowej są organy Uczelni, Pełnomocnik ds. Praw Studentów, rzecznicy dyscyplinarni i komisje dyscyplinarne.

Polityka kadrowa obejmuje również zasady reagowania na formy dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie oraz przewiduje formy pomocy ofiarom.

Stosowane są następujące narzędzia powołane w celu rozwiązywania konfliktów i sytuacji spornych:

1. działa Komisja Antymobbingowa (Pismo okólne nr 29/2013/2014 z 9 lipca 2014 r., która działa na podstawie zarządzenia rektora z 21 października 2013 w sprawie wprowadzenia polityki antymobbingowej w UKW),
2. od kilku lat na UKW działa Pełnomocnik ds. Pomocy Psychologicznej; pełnomocnik prowadzi działalność informacyjną i profilaktyczną,
3. istnieje również Uczelniana Komisja Dyscyplinarna powołana stricte dla Nauczycieli Akademickich, a także działają Rzecznicy Dyscyplinarni.

Procedury reagowania na zagrożenie bezpieczeństwa, szczególnie ważne w aspekcie zagrożenia sytuacją pandemiczną, regulowane są aktami prawnymi Uniwersytetu. W przypadku procedur odnośnie zapobiegania rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 wśród społeczności akademickiej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy najbardziej aktualnym Zarządzeniem Rektora UKW jest Nr 100/2020/2021 z dnia 27 września 2021 roku.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kadra akademicka zatrudniona w Jednostce spełnia wymagania dotyczące kształcenia studentów na kierunku turystyka i rekreacja w zakresie poziomu studiów I i II stopnia, w zakresie kwalifikacji zawodowych, dorobku naukowego i dydaktycznego. Kadre dydaktyczną stanowią nauczyciele akademicki, którzy prowadzą działalność naukową w ramach kilku dyscyplin naukowych, w tym dominujących: nauki o Ziemi i środowisku oraz geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna. Nauczyciele akademicki posiadają aktualny i udokumentowany dorobek i doświadczenie umożliwiające nabywanie przez studentów kompetencji zawodowych w zakresie turystyki i rekreacji. Przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia umożliwia prawidłową realizację zajęć. Obciążenie godzinowe prowadzeniem zajęć nauczycieli akademickich zatrudnionych w Jednostce jest zgodne z wymaganiami. Doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się.

Nauczyciele akademicki oraz inne osoby prowadzące zajęcia są oceniani przez studentów w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem w formie hospitacji zajęć. Jednostka dobrze radzi sobie z problemem realizacji zajęć w trybie zdalnym, wprowadzając do kontaktu nauczyciel akademicki – student odpowiednie narzędzia informatyczne. W Jednostce realizowane są okresowe przeglądy kadry prowadzącej kształcenie, również w formie oceny dokonywanej przez studentów. Uczelnia stwarza kadrze odpowiednie warunki do ustawicznego rozwoju. Polityka kadrowa jest transparentna, a dobór nauczycieli akademickich umożliwia w większości przypadków prawidłową obsadę i realizację zajęć.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie sformułowano.

Zalecenia

Nie sformułowano.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Od września 2017 r., Instytut Geografii UKW funkcjonuje w zabytkowym budynku położonym na obrzeżach Starego Miasta przy głównych węzłach komunikacyjnych. Część zajęć dydaktycznych (ze względu na ich specyfikę, m.in. zajęcia WF) odbywa się w Centrum Edukacji Kultury Fizycznej i Sportu oraz na Wydziale Nauk Biologicznych. Pomieszczenia dydaktyczne, w których prowadzone są zajęcia (w sumie 10 sal) są wyposażone w rzutniki multimedialne, telewizory i monitory interaktywne. Spośród wspomnianych pomieszczeń – jedno pełni funkcję pracowni komputerowej, wyposażonej w 10 stanowisk z dostępem do Internetu i oprogramowaniem niezbędnym do prowadzenia zajęć.

Jednostka realizuje 4 kierunki studiów, dla których zagwarantowano jedną salę komputerową z 10 stanowiskami. W przypadku nauk o Ziemi i środowisku, wykorzystanie dedykowanych systemów informacji jest znaczącym elementem edukacji akademickiej. Wydaje się zatem, że przy kumulacji wszystkich kierunków jedna sala komputerowa nie zaspokaja potrzeb dydaktycznych Jednostki i studentów.

Rekomenduje się zatem utworzenie kolejnej pracowni komputerowej z podobną liczbą stanowisk, w celu dywersyfikacji zajęć na kilku realizowanych przez Jednostkę kierunkach.

Pomieszczenia dydaktyczne zlokalizowane są na parterze, pierwszym i drugim piętrze, spełniając standardy właściwe dla wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Korzystna lokalizacja parkingu umożliwia zainteresowanym bezpośredni dostęp do windy (z poziomu parkingu) oraz z pochylni włączonych w publiczny ciąg komunikacyjny dla pieszych. Na parterze budynku znajduje się łazienka w pełni dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Wszystkie budynki, z których korzystają studenci UKW są w pełni dostosowane do potrzeb osób o niepełnosprawności ruchowej. Uniwersytet prowadzi całościowe i skoordynowane działania na rzecz niepełnosprawnych studentów.

UKW posiada zintegrowaną lokalną sieć teleinformatyczną obejmującą wszystkie wydziały Uczelni. W obu segmentach sieci: administracyjnym i studenckim – pracuje sześć serwerów fizycznych oraz kilkanaście serwerów wirtualnych. Sieć w warstwie serwerowej i klienckiej pracuje w oparciu o technologie firmy Microsoft (Windows Server 2008, 2012, Windows 7/8/10). Uczelnia dysponuje również serwerem terminali, który umożliwia studentom pracę zdalną z domu lub z innego, dowolnego miejsca. Uczelnia wykorzystuje także inne informatyczne systemy wspomagania decyzji, w tym system elektronicznego zarządzania i wymiany dokumentacji MS Sharepoint.

Dostęp do wirtualnych laboratoriów, ze względu na charakter ocenianego kierunku, nie jest konieczny. Oprogramowanie udostępnione studentom do pracy zdalnej jest natomiast wystarczające do realizacji zadań w zakresach zgodnych z kartami zajęć.

Dział Informatyzacji UKW udostępnia pracownikom i studentom oprogramowanie: STATISTICA (licencjonowane), które jest wykorzystywane zarówno do zajęć dydaktycznych jak i procesu przygotowywania prac dyplomowych na kierunku turystyka i rekreacja, CISCO VPN Client, pozwalające na korzystanie z zasobów elektronicznych (m.in. bazy danych EBSCO, Springer, Web of Science).

Jednostka nie posiada jednak licencji na programy dedykowane kierunkowi turystyka i rekreacja, chodzi głównie o możliwy dostęp do systemów rezerwacyjnych i sprzedażowych ofert turystycznych. Wybrani studenci mają okazję nauki obsługi takich programów jedynie podczas praktyk zawodowych, realizowanych np. w biurach podróży.

Rekomenduje się rozważenie zakupu licencji i abonamentu na któryś z systemów rezerwacyjnych dedykowanych kierunkowi.

Obsługę procesu dydaktycznego w Jednostce realizuje się poprzez system USOS (m.in. planowanie zajęć dydaktycznych przy racjonalnym wykorzystaniu dostępnych sal, kontakt pomiędzy pracownikami i studentami, dokumentacja obciążeń dydaktycznych pracowników, obsługa prac dyplomowych w systemie APD, itp.). Od stycznia 2021 r. system USOS jest również dostępny jako aplikacja na urządzenia mobilne, co ułatwia dostęp do kluczowych danych w aspekcie kształcenia zdalnego. W 2019 r. w Jednostce wprowadzono możliwość kształcenia na odległość za pośrednictwem platformy Moodle. Stan pandemii spowodował całościowe zaimplementowanie narzędzi pracy zdalnej do procesu dydaktycznego. Narzędziem, którym od 1 maja 2020 r. dysponuje każdy pracownik i student UKW w Bydgoszczy jest platforma Microsoft Office 365, w tym MS-Teams – aplikacja umożliwiająca prowadzenie zajęć dydaktycznych w formie kontaktu synchronicznego.

Na kierunku turystyka i rekreacja studiuje aktualnie pięciu zdeklarowanych studentów z niepełnosprawnościami. Wszystkie osoby otoczone są opieką ze strony Działu ds. Osób z Niepełnosprawnościami UKW. Dział ds. Osób z Niepełnosprawnościami służy pomocą nie tylko studentom, ale również wykładowcom. Do podstawowych działań należy transport na zajęcia dedykowany osobom z niepełnosprawnością ruchową, przygotowywanie specjalistycznych pomocy dydaktycznych oraz wsparcie psychologiczne.

Stanowiska do pracy na komputerze dostępne są w siedzibie Biblioteki Głównej UKW. Pomieszczenia do pracy indywidualnej i pracy w grupie dostępne są w godzinach pracy Biblioteki (pn.- pt. 8:30-19:00, sob. 9:00 -16:00). W stanie pandemii Uczelnia udostępniła licencje oprogramowania Microsoft 365 dla studentów oraz dostęp do zasobów internetowych z wykorzystaniem uczelnianej sieci Eduroam. Podczas zajęć wykorzystywane jest oprogramowanie na licencjach uczelnianych

(np. Statistica) czy opensource (np. QuantumGIS, Wakelet), na którym studenci mogą również pracować poza godzinami zajęć dydaktycznych.

Biblioteka Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego została uhonorowana dyplomem „Przyjazny 2013”, przyznawanym przez Bydgoski Oddział Stowarzyszenia Architektów Rzeczypospolitej Polskiej, za troskę o jakość przestrzeni dla wszystkich użytkowników w kategorii budynków użyteczności publicznej, a także otrzymała pierwszą nagrodę w kategorii „Przyjazna przestrzeń” w konkursie Lodołamacze 2018, za zapewnienie użytkownikom z różnym rodzajem niepełnosprawności całkowitego dostępu do korzystania z zasobów bibliotecznych.

Biblioteka Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy jest największą biblioteką naukową w mieście, która wspomaga działalność naukowo-dydaktyczną Jednostki. Powierzchnia całkowita budynku wynosi 18 000 m². W budynku, oprócz magazynów bibliotecznych, znajdują się sale dydaktyczne, pracownie i czytelnie, jak również obszar tzw. wolnego dostępu do zasobów bibliotecznych, przestrzenie społeczne, pomieszczenia do pracy indywidualnej i grupowej, pracownie internetowe i multimedialne, a także przestrzenie wystawowe i dobrze wyposażona sala konferencyjna na 200 osób. Zasoby Biblioteki UKW obejmują łącznie 807 502 jednostek bibliotecznych, które są systematycznie powiększane poprzez zakup, darowizny i wymianę. Ponad 80% zbiorów zostało włączone do systemu biblio-tecznego Horizon, co umożliwia czytelnikom ich zamawianie na terenie biblioteki, jak również drogą elektroniczną. W strefie tzw. wolnego dostępu użytkownicy mają dostęp do najnowszych i najbardziej poczytnych książek. Zgromadzono tu prawie 140 tys. woluminów. Biblioteka czynna jest dla użytkowników przez sześć dni tygodnia.

Zasoby Biblioteki dotyczące zagadnień turystyki, rekreacji, hotelarstwa, zdrowia, żywienia, geografii liczą około 18 800 woluminów, z czego 3 416 z ww. zakresu tematycznego znajduje się w strefie wolnego dostępu. Dostępne zasoby obejmują piśmiennictwo zalecane w kartach zajęć. Z czasopism w wersji drukowanej, zarówno polskich jak i zagranicznych, można korzystać w Czytelni Oddziału Czasopism. Z zagadnień geografii, turystyki i zdrowia Biblioteka posiada w swoich zbiorach 106 tytułów czasopism i serii wydawniczych, w tym 14 tytułów czasopism zagranicznych. Do zbiorów wydawnictw ciągłych obejmujących zagadnienia turystyki należą m.in.: Bibliografia Turystyki Polskiej, Ekonomiczne Problemy Turystyki, Geography and Tourism – czasopismo redagowane w Instytucie Geografii UKW, Geoturystyka, Poznaj Świat, Wiadomości Turystyczne, i in.

Dzięki Wirtualnej Bibliotece Nauki użytkownicy mają możliwość korzystania ze źródeł elektronicznych. UKW posiada dostęp do pełnotekstowych i bibliograficznych baz danych: Ebsco, Science Direct, Springer, Wiley Online Library, PsycARTICLES, Web of Science, Scopus, Legalis, w ramach których użytkownicy mogą korzystać z 51566 e-książek oraz 17365 tytułów czasopism.

Dla turystyki i rekreacji (hasła: turystyka, hotelarstwo, rekreacja, geografia) dostępnych elektronicznie jest łącznie 547 tytułów czasopism tematycznych oraz 1334 tytułów książek. Niemniej ważnym zasobem są zbiory biblioteczne (depozyt Biblioteki UKW) dostępne w przestrzeni Jednostki, dla studentów i pracowników. Zbiór ten stanowią specjalistyczne materiały (czasopisma, mapy i plany miast, atlasy, roczniki statystyczne, przewodniki), które niezbędne są w realizacji procesu kształcenia – pracy z materiałami źródłowymi podczas praktycznych form ćwiczeń. Obecność tego zasobu w siedzibie jednostki prowadzącej kierunek skraca czas dostępu do niezbędnych danych i jest udogodnieniem organizacyjnym w procesie kształcenia. Istnieje również możliwość zamawiania pozycji literatury do zbiorów Biblioteki Głównej UKW.

Jednostka prowadzi okresowe przeglądy infrastruktury dydaktycznej w oparciu o wnioski z ankiet ewaluacyjnych studentów, informacji spływających do rad kierunku i dyrekcji Instytutu od prowadzących zajęcia oraz studentów (głównie poprzez opiekunów roczników). Wykorzystanie potencjału infrastrukturalnego Jednostki jest zgodne z przepisami BHP.

Nowa siedziba Jednostki (przy Placu Kościeleckich 8) jest nadal remontowana i modernizowana pod kątem dostosowania do wymagań Jednostki. W ostatnim okresie miały miejsce m.in.: przystosowanie części pomieszczeń do potrzeb laboratoryjnych, remont pomieszczenia zajmowanego przez Studenckie Koło Naukowe „Geosfera”, remont części pomieszczeń dydaktycznych i wspólnych, modernizacja pracowni komputerowej. Na bieżąco realizowane są zakupy wyposażenia technicznego i środków dydaktycznych do sal służących do kształcenia studentów (rzutniki, monitory interaktywne – służące również studentom z niepełnosprawnościami).

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura naukowo-dydaktyczna jest na wystarczającym poziomie. Wyposażenie sal dydaktycznych i laboratoriów jest zgodne z potrzebami procesu nauczania i pozwala na osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Dostępność specjalistycznego oprogramowania, które byłoby dedykowane kierunkowi turystyka i rekreacja jest na poziomie podstawowym, ale możliwym do realizacji większości zajęć. Ograniczenia mogą dotyczyć realizacji zajęć wymagających korzystania ze specjalistycznych programów rezerwacyjnych i sprzedażowych ofert turystycznych. Biblioteka jest dobrze wyposażona w literaturę, mapy, czasopisma i pozwala realizować wsparcie dla zajęć dydaktycznych w zakresie kierunku turystyka i rekreacja. Korzystanie z biblioteki jest zapewnione dla studentów z niepełnosprawnościami. Pozycje literaturowe wpisują się w wykorzystanie zasobów bibliotecznych do zdalnego nauczania. W Jednostce zapewniona jest zgodność infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej ze standardami jakości kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja oraz zapewnione jej wykorzystanie w realizacji programów studiów na dwóch stopniach kształcenia. Jednostka prowadzi okresowe przeglądy infrastruktury dydaktycznej w oparciu o wnioski z ankiet ewaluacyjnych studentów i informacje uzyskiwane od opiekunów poszczególnych roczników. Infrastruktura Jednostki jest wykorzystywana zgodnie z przepisami BHP.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie sformułowano.

Zalecenia

Nie sformułowano.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Obszar oraz rodzaj działalności zawodowej przedsiębiorstw i instytucji zewnętrznych współpracujących z kierunkiem turystyka i rekreacja na Uniwersytecie im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy jest adekwatny do założeń strategii i misji Uczelni.

Obejmuje w szerokim stopniu lokalny, regionalny i krajowy rynek pracy. Współpraca jest wynikiem badań głównie nad zagospodarowaniem przestrzeni turystycznej i rozwojem turystyki regionalnej.

Zakres działalności przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego współpracujących na co dzień z kierunkiem turystyka i rekreacja na Uniwersytecie im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy jest właściwy dla realizacji zakładanych celów i jak się okazuje odpowiada na zapotrzebowanie rynku pracy.

Koncepcja opiera się na praktycznym zastosowaniu wiedzy i umiejętności adekwatnie do standardów stosowanych w branży turystycznej i rekreacyjnej.

Mimo, że przedstawiciele pracodawców współpracujących z ocenianym kierunkiem nie tworzą własnego, osobno sformalizowanego „ciała doradczego” dedykowanego kierunkowi turystyka i rekreacja, to szereg spotkań i działań (bardziej bądź mniej formalnych) daje wymierne korzyści dla prowadzenia ocenianego kierunku.

Wybrani przedstawiciele pracodawców (1-2 osoby) powoływani są do Rady Kierunku Turystyka i Rekreacja w skład, której wchodzi także pracownicy naukowo-dydaktyczni Uczelni oraz studenci. Rada działa na podstawie regulaminu wprowadzonego zarządzeniem Rektora Uniwersytetu. Regulamin ten, jednak nie zakłada wprost prac związanych z projektowaniem i czuwaniem nad właściwą i pełną realizacją programu studiów. Stąd niewielka rola przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w sformalizowanej strukturze Uczelni p.n. Rada Kierunku Turystyka i Rekreacja mająca realny wpływ na program studiów. Rada kierunku zgodnie ze swoim regulaminem formułuje m.in. wnioski naprawcze i opinie dot. jakości kształcenia, nadzoruje prawidłowy dobór promotorów i recenzentów, kontroluje jakość prac dyplomowych.

Współpraca władz ocenianego kierunku z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego ma stały charakter i przybiera zróżnicowane formy. Wspomniana wcześniej kooperacja w ramach Rady Kierunku a także mnogość wizyt studyjnych, udział pracodawców w prowadzeniu zajęć dydaktycznych, realizacja praktyk zawodowych sprawiają, że realizowany profil praktyczny ocenianego kierunku posiada urzeczywistnienie w zawodowym rynku pracy.

Uznaje się współpracę Uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego w obszarze monitoringu rynku turystycznego na potrzeby Bydgoskiego Centrum Informacji Turystycznej, udziału pracowników naukowo-dydaktycznych w strukturach Krajeńskiego Parku Krajobrazowego, Radzie Żeglugi Śródlądowej, Zespole ds. Żeglugi Śródlądowej i Turystyki Wodnej przy RZGW w Bydgoszczy oraz wielu innych instytucjach. Obecność pracowników naukowo-dydaktycznych w funkcjonowaniu w/w instytucji pozwala na stały kontakt z branżowym rynkiem pracy, jego potrzebami, znajomością koniunktury.

Innymi dobrymi przykładami współpracy jest m.in. udział studentów jako asystentów przewodników turystycznych a także współorganizacja z Krajeńskim Parkiem Krajobrazowym wydarzeń popularnonaukowych takich jak „Dzień Geografa” czy „Dzień Krajobrazu”.

Uczelnia posiada dwie umowy o stałej współpracy z pracodawcami (z 2011 roku z Gminą Mrocza oraz z 2017 trójstronną z Powiatem Nakielskim i Zespołem Szkół Żeglugi Śródlądowej w Nakle)

w obszarze m.in. prowadzenia badań naukowych, wspólnie organizowanych konkursów, realizacji prac dyplomowych czy organizacji konferencji. Obecnie finalizowane są kolejne dwie umowy, z biurem Turystyczno-Pielgrzymkowym „Frater” oraz Bydgoską Lokalną Organizacją Turystyczną BYLOT. Przedstawione do wglądu zespołowi oceniającemu PKA projekty umów zawierają m.in. zapisy dot. konsultacji i opiniowania prac związanych z jakością kształcenia, z dostosowaniem programu nauczania do zmieniających się potrzeb rynku pracy czy wzajemnego wspierania inicjatyw i innowacji edukacyjno-dydaktycznych, w tym realizacji praktyk zawodowych studentów ocenianego kierunku. Wskazano byłoby, a tym samym rekomenduje się podpisanie większej ilości umów z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego (współpracujących już w sposób nieformalny z ocenianym kierunkiem) aby mieć szerszy obraz potrzeb rynku pracy i gwarant opinii dotyczący m.in. jakości kształcenia, treści zawartych w programie studiów, efektów uczenia, zapewnienia realizacji praktyk, staży, wolontariatu, wdrażania prac etapowych i dyplomowych. Również dla dbałości o jakość kształcenia na ocenianym kierunku wskazanym jest prowadzenie regularnych przeglądów współpracy z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi.

W obecnym stanie (często nieformalnej współpracy w ważnych aspektach funkcjonowania kierunku) kreuje się obraz raczej niewielkiego udziału interesariuszy zewnętrznych w tworzeniu programu studiów, ustalania celów i efektów uczenia się. Spotkanie ZO PKA z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego nie potwierdziło w pełni świadomego ich udziału w procesie prac Rady Kierunku czy też wprowadzanych zmian w programie studiów.

Uznać należy opinię wyrażoną na piśmie z dnia 27 grudnia 2021 roku na temat programu kształcenia ocenianego kierunku. Niemniej rekomenduje się regularne i stałe zbieranie opinii od pracodawców na temat oceny programu studiów, celów i efektów uczenia.

Jak wynika z wyjaśnień przedstawicieli Uczelni, interesariusze mają realny wpływ na funkcjonowanie kierunku, sugerują właściwe rozwiązania organizacyjne i prawne (m.in. pozytywnie opiniowali zwiększenie liczby godzin realizowanych praktyk zawodowych w programie studiów).

W trakcie czasowych ograniczeń w pracy Uczelni związanych z rozprzestrzenianiem się pandemii Covid-19, interesariusze zewnętrzni mieli stały kontakt z władzami ocenianego kierunku poprzez rozwiązania informatyczne, brali również czynny udział w organizacji tematycznych webinarów. Jako przykład może posłużyć webinarium pt. „Turystyka w prawie oświatowym” – Elementy prawa i ubezpieczeń w turystyce i rekreacji z udziałem m.in. Towarzystwa Turystów Przyrodników i Krajoznawców.

Student kończący naukę na ocenianym kierunku – wchodząc na zawodowy rynek pracy może skorzystać z oferty Biura Karier Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Biuro organizuje konsultacje z doradcami zawodowymi, realizuje warsztaty związane m.in. z przygotowaniem profesjonalnych CV, oferowana jest pomoc w zakresie nieobowiązkowych praktyk studenckich. Biuro karier poprzez współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym posiada szereg ofert pracy, w tym dedykowanych ocenianemu kierunkowi.

Niestety na ocenianym kierunku nie prowadzi się żadnych badań dotyczących jakości kształcenia w środowisku pracodawców. Owszem dokonywane są konsultacje w trakcie nieformalnych spotkań niemniej brak jest zbiorczych zestawień obrazujących całość kształcenia w odniesieniu do zawodowego rynku pracy. Rekomenduje się zatem wprowadzenie regularnej ankietyzacji pracodawców w obszarze doskonalenia programu studiów na ocenianym kierunku, opracowywanie wyników i wdrażanie ich w proces nauczania.

Władze ocenianego kierunku prowadzą przeglądy współpracy z pracodawcami często w sposób nieformalny. Przy okazji innych wspólnie prowadzonych przedsięwzięć. Mają one swoje odzwierciedlenie w doskonaleniu programu studiów i jako przykład może posłużyć opinia interesariusza zewnętrznego związaną z wprowadzeniem dodatkowych zajęć fakultatywnych z psychologii w obszarze komunikacji interpersonalnej istotnej z punktu widzenia obsługi klientów sektora turystycznego.

W ocenie zespołu oceniającego PKA uznaje się dobór instytucji współpracujących z ocenianym kierunkiem, wprowadzane modyfikacje potwierdzają skuteczność współpracy, niemniej rekomenduje się sformalizowanie działań.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Współpraca władz ocenianego kierunku z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego uznaje się za właściwą, niemniej wymagającą większego wykorzystania potencjału interesariuszy zewnętrznych.

Spektrum współpracujących instytucji jest szerokie i adekwatne do koncepcji i celów kształcenia oraz wynikających z nich obszarów działalności gospodarczej. Odpowiada na potrzeby lokalnego i krajowego rynku pracy. Mnogość kontaktów na różnych płaszczyznach pozwala na prowadzenie kierunku o profilu praktycznym. Obecność pracodawców w składzie Rady Kierunku jest dobrym rozwiązaniem. Podobnie ocenić należy szereg podejmowanych wspólnych, działań pomiędzy Uczelnią a przedstawicielami rynku pracy. Uwagę jednak zwraca brak podpisanych umów/porozumień o współpracy pozwalających na regularne i systematyczne przeglądy. Brak formalnych śladów opiniowania programu i efektów uczenia się realizowanych na ocenianym kierunku.

Interesariusze zewnętrzni mają niewielki, (ale czynny) udział w tworzeniu planów studiów i modyfikacji programu w trakcie nieformalnych spotkań. Sformalizowanie współpracy i wykorzystanie potencjału współpracujących interesariuszy zewnętrznych będzie miało realny wpływ na oceniany kierunek i na kształtowanie sylwetki absolwenta pożądanego na zawodowym rynku pracy.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie sformułowano.

Zalecenia

Nie sformułowano.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

W Strategii Instytutu Geografii UKW znajdują się zapisy odnośnie znaczenia wymiany międzynarodowej studentów i kadry badawczo-dydaktycznej. Rada kierunku na bieżąco monitoruje proces wymiany międzynarodowej studentów i kadry. W składzie osobowym Jednostki, na umowach etatowych bądź tzw. visiting professor zaznacza się obecność specjalistów z dyscypliny nauki o Ziemi i środowisku czy też dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna. Na przestrzeni kilku ostatnich lat byli to specjaliści m.in. z: Bułgarii, Ukrainy, Słowacji, Włoch, Federacji Rosyjskiej, Słowacji, Indii, Finlandii. Część z nich wspierała w przeszłości tzw. minimum kadrowe, prowadząc zajęcia dydaktyczne w dyscyplinach, które reprezentowali.

Corocznie poszerzana jest oferta zajęć prowadzonych dla studentów objętych programem *Erasmus+* w języku angielskim, powiązanych z kierunkiem turystyka i rekreacja.

W okresie 2018-2021 w programie *Erasmus+* uczestniczyło 16 studentów Jednostki, którzy wyjechali zarówno na studia do uczelni partnerskich, jak i na praktyki w branży turystycznej. W latach 2015-2021 w Instytucie Geografii gościło 33 studentów w ramach programu *Erasmus+*, powiązanych z modułami turystyki i rekreacji. W tym samym okresie Jednostka gościła 10 pracowników naukowo-dydaktycznych z zagranicznych uczelni. Pracownicy Instytutu Geografii w okresie 2015-2021, 26-krotnie odwiedzili uczelnie partnerskie, biorąc udział w programie Teaching Staff Mobility.

Wymiernymi korzyściami wymiany międzynarodowej dla studentów, poza poszerzeniem umiejętności językowych, jest możliwość zdobycia dodatkowych kompetencji, które mogą być wpisane do suplementu dyplomu ukończenia studiów, dając przewagę absolwentom na rynku pracy. Korzyściami niemierzalnymi, obserwowanymi przez kadrę dydaktyczną, jest wzmocnienie osobowości i zdobycie dodatkowych kompetencji społecznych po realizacji programu wymiany.

W aspekcie wymiany kadry naukowej wymiernymi korzyściami jest poszerzenie kompetencji dydaktycznych (w przypadku realizacji programu STA) i/lub organizacyjnych (program STT), co skutkuje m.in. włączeniem nowych metod w proces dydaktyczny, korzystanie z dobrych praktyk poznanych w jednostce goszczącej, nawiązanie kontaktów naukowo-dydaktycznych, itd.

W Jednostce zostały stworzone warunki do mobilności wirtualnej nauczycieli akademickich i studentów. Nauczyciele akademicy uczestniczyli w tym okresie zdalnie w szeregu konferencji i szkoleń, a studenci realizowali niektóre zajęcia w języku angielskim.

Jednostka podjęła również współpracę prowadzącą do umożliwienia studentom Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy i Narodowego Uniwersytetu Chmielnickiego (Ukraina) do kontynuowania studiów na zasadach wzajemności w drugim z Uniwersytetów, w celu uzyskania przez absolwentów obu Uniwersytetów podwójnego dyplomu ich ukończenia. Zakres uzgodnień obejmował studentów I stopnia studiów kierunku turystyka i rekreacja (UKW) oraz studentów kierunku turystyka (Ukraina). Obecnie prace zespołów roboczych, regulowane stosownymi umowami i porozumieniami, zostały zawieszane.

Komórką odpowiedzialną za współpracę międzynarodową na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego jest Biuro Współpracy Międzynarodowej natomiast w Jednostce powołano koordynatora ds. współpracy. Okresowe oceny prowadzone są poprzez ankiety ewaluacyjne, wypełniane po zakończeniu uczestnictwa w programie wymiany *Erasmus+* (poziom uniwersytecki) oraz dyskusje na poziomie Rady Kierunku (poziom dydaktyczny) i Rady Naukowej Instytutu (poziom organizacyjny). Uwzględniając liczbę 14 umów partnerskich (np. Portugalia - Polytechnic Institute of Braganca, Norwegia - Inland Norway University of Applied Sciences, Słowacja - Constantine Philosopher

University of Nitra, Turcja - University Mugla, Cypr - European University Cyprus, etc.) na kierunku turystyka i rekreacja (kolejne w trakcie podpisywania – Freie Universität w Berlinie), proces poszerzania oferty zajęć dla studentów w programie *Erasmus+* (obecnie 12 zajęć i grup zajęć), dynamikę wymiany studentów (16 wyjazdów, 33 gości), wymianę kadry naukowej (10 przyjazdów / 26 wyjazdów) rozwój umiędzynarodowienia jest na dobrym poziomie, również w kontekście realizacji zapisów zawartych w Strategii Instytutu Geografii.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia realizuje program umiędzynarodowienia procesu kształcenia dla studentów oraz w celu zagranicznego rozwoju pracowników naukowych Jednostki. Podpisanych jest wiele, udokumentowanych przez Uczelnię umów dotyczących mobilności międzynarodowej studentów i pracowników, prezentujących faktyczny stan wymiany w ocenianym okresie. Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia w języku angielskim włączają się w tworzenie oferty kształcenia dla studentów zagranicznych oraz polskich, co jest zgodne ze strategią umiędzynarodowienia kierunku.

Okresowe oceny stopnia umiędzynarodowienia kształcenia prowadzone są poprzez ankiety ewaluacyjne, wypełniane po zakończeniu uczestnictwa w programie wymiany *Erasmus+* (poziom uniwersytecki) oraz dyskusje na poziomie Rady Kierunku (poziom dydaktyczny) i Rady Naukowej Instytutu (poziom organizacyjny).

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie sformułowano.

Zalecenia

Nie sformułowano.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wsparcie oferowane przez Uniwersytet Kazimierza Wielkiego ma charakter stały, kompleksowy i wielokierunkowy przybierając zróżnicowane formy, w tym przede wszystkim w obszarze dydaktycznym, pomocy materialnej oraz wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Uniwersytet do kształcenia wykorzystuje współczesne technologie, które są adekwatne do celów kształcenia i wynikają z potrzeb m.in. pandemicznych. Wsparcie studentów odbywa się także podczas konsultacji, które odbywają się w wyznaczonych terminach, o czym studenci informowani są z początkiem semestru. Ponadto kontakt z prowadzącymi zajęcia możliwy jest także drogą elektroniczną.

Uczelnia oferuje zróżnicowane formy wsparcia studentów w wejściu na rynek pracy. Jednostką dedykowaną do wsparcia studentów w tym zakresie jest Biuro Karier UKW. W swojej ofercie BK oferuje konsultacje z doradcą zawodowym, pomoc w zakresie nieobowiązkowych praktyk studenckich, nieodpłatne warsztaty i szkolenia (głównie z kompetencji miękkich), a także organizuje targi pracy. Dodatkowo na pierwszym roku studiów studenci przechodzą obowiązkowe zajęcia z planowania kariery zawodowej prowadzone przez Biuro Karier w łącznym wymiarze 5 godzin.

Studenci wybitni mogą otrzymać nagrodę bądź wyróżnienie dla studentów i absolwentów UKW np. za najlepszego studenta i absolwenta kierunku czy napisanie najlepszej pracy dyplomowej na poziomie Kolegium III. Ponadto studenci wybitni mogą otrzymać wsparcie w rozwoju naukowym poprzez realizację własnych badań lub włączenie do projektu naukowego prowadzone przez pracownika UKW.

Studenci mogą rozwijać swoje zainteresowania poprzez różne formy aktywności m.in. artystyczne w Chórze Akademickim UKW czy sportowe w Klubie Uczelnianym AZS UKW, w ramach którego funkcjonuje szereg sekcji sportowych. Swoje umiejętności sportowe mogą także rozwijać studenci z niepełnosprawnościami oraz reprezentować Uczelnię na Integracyjnych Mistrzostwach Polski. Ponadto studenci mogą się rozwijać także organizacyjnie oraz w zakresie przedsiębiorczości m.in. w ramach działalności w organizacjach studenckich np. Radiu Uniwersyteckim czy kołach naukowych, tworząc własne projekty i poszukując ich dofinansowania.

Wsparcie studentów jest dostosowane do potrzeb różnych grup studentów. Na UKW studenci, których sytuacja osobista czy zawodowa uniemożliwia realizowanie toku studiów na ogólnych zasadach mogą wnioskować o indywidualną organizację studiów. Szczegółowe warunki ubiegania się o IOS opisane są w Regulaminie Studiów. Dodatkowo szczególną opieką są objęci studenci z niepełnosprawnościami, którym Uczelnia zapewnia warunki pozwalające na pełny udział w procesie kształcenia. Studenci Ci mogą skorzystać m.in. z digitalizacji materiałów dydaktycznych dla osób niewidomych, asystentów dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim oraz dla osób niewidomych, języka angielskiego dla osób słabosłyszących, a także wsparcia logopedycznego i psychologicznego. Bieżącą pomoc i wsparcie zapewniają pracownicy Działu ds. Osób z Niepełnosprawnościami.

Studenci wiedzą, że mają możliwość zgłaszania przez nich skarg i wniosków. Pierwszym kontaktem dla studentów jest opiekun roku bądź reprezentanci studentów zrzeszeni w samorządzie studenckim. Ponadto na Uniwersytecie funkcjonuje pełnomocnik Rektora ds. Praw Studentów, do którego obowiązków należy wspieranie społeczności akademickiej, w tym studentów, w rozwiązywaniu sytuacji problemowych i konfliktowych. Jest on także odpowiedzialny za prowadzenie mediacji w sytuacjach konfliktowych oraz proponuje rozwiązanie spraw władzom dziekańskim lub rektorskim. Od każdej decyzji student może się odwołać zgodnie z obowiązującymi w Uczelni procedurami.

Uczelnia prowadzi działania informacyjne oraz edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa studentów oraz przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji i przemocy. Na pierwszym roku studiów prowadzone są szkolenia z praw i obowiązków studenta, a także szkolenie antydyskryminacyjne (w łącznym wymiarze 3 godzin). Ponadto Uniwersytet posiada zasady postępowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy, a także posiada procedury pomocy ofiarom. Osobami dedykowanymi do podejmowania działań są Pełnomocnik ds. Praw Studenta, a także Pełnomocni Rektora ds. Pomocy Psychologicznej.

Studenci mogą ubiegać się o następujące formy pomocy materialnej tj. stypendium socjalne, stypendium specjalne dla osób z niepełnosprawnościami, stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz zapomogę. Ponadto studenci mogą wnioskować o stypendium ministra za osiągnięcia w nauce oraz stypendium ministra za wybitne osiągnięcia sportowe. W procesie wnioskowania wsparcie oferuje Dział Rekrutacji i Spraw Studenckich.

Kompetencje kadry wspierającej proces nauczania i uczenia się oraz godziny pracy biura obsługi studentów odpowiadają potrzebom studentów. Oferowane wsparcie kadry administracyjnej umożliwia wszechstronną pomoc, a kontakt jest możliwy zarówno stacjonarnie, telefonicznie, jak i drogą elektroniczną. Ponadto na stronie internetowej BOS dostępne są niezbędne informacje o pracy BOS oraz wzory dokumentów do pobrania.

Uczelnia wspiera materialnie i pozamaterialnie samorząd i organizacje studentów, w szczególności koła naukowe. Samorząd studencki posiada własne biuro w pełni wyposażone oraz roczny budżet wpisany w plan finansowy Uczelni. Studenci mają zapewniony wpływ na program studiów m.in. poprzez opiniowanie jego zmian przez samorząd studencki, a także zgłaszanie propozycji zmian. Funkcjonujące w Instytucie Geografii koło naukowe „Geosfera” posiada własne pomieszczenie oraz możliwość wnioskowania o niezbędne środki finansowe, które wykorzystywane są na działalność statutową, w tym wyjazdy badawcze i terenowe czy pokrycie kosztów udziału w konferencjach. Ponadto organizacje studenckie mogą liczyć na wsparcie organizacyjne Dyrekcji Instytutu Geografii przy organizacji inicjatyw studenckich.

Po zakończeniu każdego semestru studenci przy wykorzystaniu anonimowego badania mogą ocenić jakość kształcenia na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego m.in. poprzez ocenę systemu wsparcia studentów. W ramach badania studenci wyrażają swoją opinię w zakresie tygodniowego planu zajęć, liczebności grup konwersatoryjnych, warunków odbywania zajęć, wyposażenia sal w sprzęt i pomoce dydaktyczne, zabezpieczenia procesu kształcenia w zakresie dostępności zbiorów bibliotecznych oraz obsługi studentów przez BOS. Otrzymywane wyniki są poddawane ewaluacji, publikowane na stronie internetowej Jednostki oraz wykorzystywane do doskonalenia jakości kształcenia. Ponadto Uczelnia przygotowała kolejne procedury, w ramach których studenci będą oceniać działania Uniwersytetu w zakresie zapobiegania zachowaniom niepożądanym oraz dyskryminacyjnym, a także ocenę jakości i form wsparcia psychologicznego w trakcie procesu kształcenia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Oferowane przez Uniwersytet Kazimierza Wielkiego wsparcie studentów jest wszechstronne i przybiera zróżnicowane formy adekwatne do osiągania założonych efektów uczenia się. Oferowane przez Uczelnię wsparcie jest indywidualizowane do różnych grup studentów, a także stwarzane są odpowiednie warunki do rozwoju zawodowego oraz wsparcia studentów wybitnych. Dodatkowo Uniwersytet oferuje studentom różne formy wsparcia materialnego. Uczelnia realizuje zadania mające na celu przeciwdziałanie dyskryminacji i przemocy, a także informuje o nich swoich studentów. Kadra administracyjna spełnia oczekiwania studentów zapewniając kompleksową pomoc. Organizacje studenckie mają zapewnione odpowiednie wsparcie materialne oraz niematerialne

niezbędne do realizacji zadań statutowych. Wsparcie studentów podlegają ciągłym przeglądom, w których anonimowo uczestniczą studenci. Otrzymywane wyniki są wykorzystywane do doskonalenia systemu wsparcia studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie sformułowano.

Zalecenia

Nie sformułowano.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Uniwersytet im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy prowadzi otwartą politykę informacyjną. Strona internetowa oraz Biuletyn Informacji Publicznej zapewniają interesariuszom wewnętrznym jak i zewnętrznym pełny dostęp do informacji publicznych. Studenci oraz pracownicy Uczelni mają również dostęp do wewnętrznej platformy USOSS po zalogowaniu się. W tym również USOSS mobilny. W różnego rodzaju mediach społecznościowych (facebook, twitter, youtube, instagram, linkedin) publikowane są aktualne treści związane z bieżącym funkcjonowaniem Uczelni, w tym ocenianego kierunku. Dostęp do informacji nie jest limitowany i w żaden sposób ograniczony miejscem, czasem, używanym oprogramowaniem czy sprzętem. Treści na stronie www Uczelni prezentowane mogą być w języku polskim oraz angielskim, co ułatwia zapoznanie się z treściami osobom nieznającym języka polskiego. Każdy instytut posiada swoją „podstronę” z zagadnieniami i materiałami dedykowanymi m.in. ocenianemu kierunkowi. Strona Uczelni dostosowana jest do osób z wadą wzroku przewiduje możliwość zmiany kontrastu, podświetlenia linii, zwiększania i zmniejszania tekstu, nasycenie kolorów, posiada funkcję maski i przewodnika do czytania. Materiały filmowe dostępne na stronie internetowej i w mediach społecznościowych nie posiadają audiodeskrypcji. Dostępne publiczne informacje o studiach obejmują dane niezbędne do studiowania, w tym: plany zajęć, efekty uczenia się, opis procesu nauczania, wytyczne dotyczące praktyk zawodowych i prac dyplomowych, terminy konsultacji, opis organizacji roku akademickiego, informacje o pomocy materialnej, informacje dotyczące działalności kół naukowych i Samorządu Studenckiego. Zainteresowani podjęciem nauki na ocenianym kierunku mają zapewniony całościowy dostęp do informacji o warunkach rekrutacji, kryteriach kwalifikacji i terminarzu przyjęć na studia. Strona internetowa zawiera także opis charakterystyki kierunku, obowiązujące opłaty i inne istotne informacje z punktu widzenia zarówno kandydata na studia jak i studenta. Swoje treści na stronie publikuje również biuro ds. stopni UKW, które zajmuje się m.in. obsługą administracyjną procesu nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego. Dostępne są procedury uzyskania stopni naukowych, opisy wymogów publikacji, niezbędne formularze, wnioski, inne treści. Ogólnie dostępny jest również Biuletyn Informacji Publicznej, w którym znajdują się akty prawne dotyczące funkcjonowania Uczelni, m.in.: statut, regulamin organizacyjny, regulamin ochrony własności intelektualnej oraz zasad komercjalizacji, regulamin studiów, uchwała rekrutacyjna, regulamin świadczeń dla studentów, itp. Uwagę zwraca jednak umieszczony jedynie nieaktualny program

studiów /Regulamin studiów 2020/. Rekomenduje się zatem permanentną aktualizację treści umieszczanych w BIP. Uczelnia prowadzi monitorowanie swoich witryn poprzez narzędzia statystyczne dostępne z poziomu administratora oraz za pomocą google analytics. Podobnie monitorowany jest zasięg informacji umieszczanych w mediach społecznościowych. W nauczaniu zdalnym Uczelnia wykorzystuje dwa systemy: MS Teams - logowanie do systemu na stronie office.com oraz Moodle - system jest dostępny pod adresem nowemoodle.ukw.edu.pl. Do obu systemów podane są dane kontaktowe do administratorów. Nie występują żadne problemy zarówno ze strony studentów jak i kadry dydaktyczno-naukowej w obszarze stosowania w/w narzędzi pracy zdalnej. W przypadku jakichkolwiek problemów wsparcie następuje natychmiastowo. Informacje znajdujące się na stronie internetowej Uczelni, są kompleksowe, czytelne dostępne adekwatnie do statusu odwiedzającego stronę. Zespół oceniający PKA nie ma zastrzeżeń.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia zapewnia kandydatom na studia, studentom, pracownikom, absolwentom oraz potencjalnym pracodawcom łatwy dostęp do aktualnej, kompleksowej, rzetelnej i zrozumiałej informacji o Uczelni i ocenianym kierunku. Publicznym dostępem objęto wiele treści w tym m.in informacje o programie studiów i jego realizacji. Treści umiejscowione są logicznie a dostęp do nich jest intuicyjny. Istnieje szeroka lista platform komunikacyjnych, którymi dochodzi do nieograniczonej komunikacji kandydatów na studia, studentów, pracowników, absolwentów oraz otoczenia społeczno-gospodarczego. Prowadzone jest monitorowanie aktualności i kompleksowości treści, a w przypadku zaistnienia drobnych nieprawidłowości, błędy usuwane są natychmiastowo. Uwzględnione są także potrzeby osób słabowidzących i głuchych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie sformułowano.

Zalecenia

Nie sformułowano.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy funkcjonuje System Zapewnienia Jakości Kształcenia, zgodnie z zapisami stosownego zarządzenia Rektora UKW. Kluczowymi ogniwami systemu w zakresie zapewnienia jakości kształcenia są: Rektor Uniwersytetu, Prorektor ds. Studenckich i Jakości Kształcenia, Pełnomocnik rektora ds. jakości kształcenia, Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia, Rady Kolegium, Rada Kierunku, która bezpośrednio dba o monitorowanie i ewaluację jakości kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja. W ramach funkcjonowania wewnętrznego systemu

zapewnienia jakości kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja podejmowane są działania mające na celu doskonalenie jakości kształcenia np. hospitacje zajęć, nadzór nad odbywaniem praktyk zawodowych, monitorowanie procesu dyplomowania, stosowanie procedury antyplagiatowej, a także weryfikację efektów uczenia się. Za rzetelne osiągnięcie efektów uczenia się przypisanych do poszczególnych zajęć i grup zajęć realizowanych w ramach planu studiów oraz ich dokumentowanie odpowiedzialni są wyznaczeni koordynatorzy zajęć i grup zajęć. Modyfikowanie treści programowych, efektów uczenia się, czy planu studiów są indywidualnie analizowane w ramach spotkań Rady kierunku i przechowywane w dokumentacji. Ponadto Rada kierunku systematycznie monitoruje karty zajęć i grup zajęć, pod kątem skuteczności osiągania i oceny wyznaczonych efektów uczenia się. Obsadę zajęć dydaktycznych na kierunku turystyka i rekreacja, ustala Zastępca Dyrektora ds. Kształcenia z uwzględnieniem kompetencji wynikających z zapisów Regulaminu studiów, zgodnie z ustawowymi regulacjami i kompetencjami kadry pracowników badawczo-dydaktycznych oraz dydaktycznych, zgodnie z profilem praktycznym. W etap ten zaangażowana jest również Rada kierunku, wskazując propozycje do obsady zajęć na dany rok akademicki. Cały proces, zgodnie z kompetencjami, nadzoruje Dyrektor Kolegium III. Pomimo precyzyjnego określenia na Uczelni kompetencji w zakresie nadzoru merytorycznego, administracyjnego i organizacyjnego nad kierunkiem studiów, wystąpiły na kierunku turystyka i rekreacja przypadki nieprawidłowych rozwiązań w zakresie organizacji kształcenia (np. brak precyzji w określeniu koncepcji i efektów uczenia się a w konsekwencji przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych, zaniżony wymiar praktyk zawodowych, określenia liczby punktów ECTS dla poszczególnych zajęć, w szczególności nakładu pracy własnej studenta oraz liczby godzin kontaktowych), co świadczy pośrednio również o niedomaganiach systemu zapewnienia jakości w ramach ocenianego kierunku turystyka i rekreacja.

Zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjętą i stosowaną procedurę wynikającą z obowiązującego stosownego zarządzenia Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego.

W realizacji i projektowaniu programu studiów na kierunku turystyka i rekreacja uwzględnia się innowacje dydaktyczne i osiągnięcia nowoczesnej dydaktyki akademickiej, współczesną technologię informacyjno-komunikacyjną (np. uczelnianą platformę zdalnego nauczania), włącznie z narzędziami i technikami kształcenia na odległość (głównie z wykorzystaniem programów, aplikacji komputerowych i narzędzi np. pozauczelnianych platform zdalnego nauczania), opartymi przede wszystkim na funkcjonowaniu sieci internetowej, aczkolwiek zajęcia prowadzone są stacjonarnie. Analizowana jest specyfika zajęć zdalnych, z uwzględnieniem ich prowadzenia jako alternatywy dla zajęć prowadzonych w bezpośredniej formie, a formułowane uwagi służą do wprowadzenia zmian w organizacji procesu dydaktycznego oraz wprowadzania określonych narzędzi informatycznych stosowanych w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego – są to działania mające cechy przedsięwzięć projektowanych długofalowo.

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów na studia. Warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów na studia są czytelne, także w zakresie uznawania efektów uczenia się osiągniętych poza systemem szkolnictwa wyższego (dotychczas nie zidentyfikowano wniosku od osoby ubiegającej się o przyjęcie na studia na kierunku turystyka i rekreacja według trybu potwierdzenia efektów uczenia się osiągniętych poza systemem studiów) i innej uczelni.

Uczelnia posiada zbiór procedur w zakresie monitorowania, przeglądu i doskonalenia programu studiów. Monitorowanie i okresowe przeglądy programu studiów na kierunku turystyka i rekreacja obejmują: warunki realizacji procesu kształcenia (w tym organizację i warunki prowadzenia zajęć dydaktycznych), warunki i tryb oraz wyniki rekrutacji na studia, przegląd karier zawodowych absolwentów w celu doskonalenia procesu kształcenia, opinie pracodawców na temat tworzenia i doskonalenia programu studiów, weryfikację osiągniętych efektów uczenia się, analizę zakładanych i osiągniętych efektów uczenia się osiągniętych w ramach praktyk zawodowych, poziom kompetencji nauczycieli akademickich realizujących proces kształcenia we wszystkich jego formach. Analizie podlegają w różnym zakresie informacje odnośnie: liczby godzin zajęć i grup zajęć, efektów uczenia się i stopnia ich osiągania przez studentów (w tym wyniki i stopień osiągnięcia efektów uczenia się nabywanych przez studentów w wyniku kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w okresie pandemii COVID-19), zgodności efektów uczenia się z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego, treści programowych w ramach zajęć i grup zajęć, liczebności godzin i punktów ECTS, form realizacji zajęć, metod kształcenia (w tym metody kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w okresie pandemii COVID-19), metod weryfikacji i oceny efektów uczenia się (w tym stosowane w kształceniu w wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w okresie pandemii COVID-19), miejsca zajęć i grup zajęć w programie studiów, wprowadzania oferty nowych zajęć i grup zajęć, wyników oceny praktyk zawodowych (w tym realizowane z wykorzystaniem narzędzi pracy zdalnej) i wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów. Monitorowanie i okresowe przeglądy programu studiów na kierunku turystyka i rekreacja realizowane są za pomocą następujących narzędzi: kwestionariusze ankiet, dokumentacja efektów uczenia się i ich weryfikacji, sprawozdania i protokoły z konsultacji z podmiotami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Z kolei bieżące monitorowanie sprowadza się głównie do reagowania na uwagi zgłaszane przez studentów odnoszące się do realizacji zajęć dydaktycznych, zabieganie o odpowiedni poziom infrastruktury oraz dostępność literatury podstawowej i uzupełniającej.

W systematycznej ocenie programu studiów uwzględnia się wskaźniki ilościowe postępów oraz niepowodzeń studentów w uczeniu się i osiąganiu efektów uczenia się, np. wyniki oceny osiąganych przez studentów efektów uczenia się poprzez różne formy egzaminów i zaliczeń, wyniki oceny prac etapowych i dyplomowych, wyniki analizy ankiet studenckich. W ocenie programu studiów z różną efektywnością wykorzystuje się wyniki studenckich ocen jakości kształcenia na kierunku, które odnoszą się do: metod kształcenia stosowanych na kierunku, dogodności i organizacji rozkładu zajęć w tygodniu, trafności przyporządkowania punktacji ECTS do zajęć, realizacji procesu kształcenia na kierunku, procesu przygotowania studentów do prowadzenia badań, ewentualnych zmian w kształceniu na kierunku oraz dobrych wzorców dydaktycznych wartych propagowania.

Systematyczne oceny programu studiów prowadzone są z wykorzystaniem informacji od interesariuszy wewnętrznych (np. kadry prowadzącej kształcenie, studentów kierunku) i interesariuszy zewnętrznych (pracodawców, absolwentów). Interesariusze zewnętrzni wpływają na doskonalenie programu studiów poprzez uwagi do przekazywanego im do zaopiniowania programu kształcenia. Interesariusze zewnętrzni opiniują program kształcenia, uwzględniając odniesienia do potrzeb rynku pracy w momencie zmian w planach studiów. Podstawowym narzędziem jest sprawozdanie z funkcjonowania systemu zapewniania jakości kształcenia dla kierunku, bazujące na informacjach spływających m.in. od: studentów, opiekunów roczników, prowadzących zajęcia dydaktyczne na kierunku, a także rady kierunku (z udziałem interesariuszy zewnętrznych), przygotowującej sprawozdanie. Uwzględnia ono następujące składowe: program studiów i standardy

kształcenia, kadra dydaktyczna i naukowa, infrastruktura wykorzystywana do realizacji programu studiów, współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, umiędzynarodowienie procesu kształcenia, wsparcie studentów w procesie uczenia się. Niezbędną dokumentację w tym zakresie gromadzi Rada kierunku. Interesariusze wewnątrzni, do których zalicza się Samorząd Studencki, studentów, pracowników, Radę Kolegium oraz Uniwersytecką Radę ds. Kształcenia, również uczestniczą w opiniowaniu zmian w programie kształcenia.

Wyniki z systematycznej oceny programu studiów na kierunku turystyka i rekreacja są wykorzystywane w doskonaleniu tego programu. Sprawy dotyczące ewentualnych zmian w programach studiów (także pod względem kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, najnowszych osiągnięć dydaktycznych oraz nowoczesnej technologii edukacyjnej), znajdują odzwierciedlenie w implementacji nowych rozwiązań w zakresie doskonalenia programu studiów (m.in. przez doraźne zarządzenia w okresie pandemii).

PKA jest jedynym podmiotem prowadzącym cykliczną zewnętrzną ocenę jakości kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja. Bieżąca ocena jakości kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja jest realizowana przez PKA po raz pierwszy od utworzenia studiów pierwszego stopnia w 2007 roku i studiów drugiego stopnia w 2016 roku.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Nadzór nad kierunkiem turystyka i rekreacja jest zapewniony według jasno określonych kompetencji, podobnie jak wewnętrzny system zapewnienia jakości oparty jest o zasady określone w stosownych przepisach, a mimo to wystąpiły przypadki nieprawidłowości np. brak precyzji w określeniu koncepcji i efektów uczenia się a w konsekwencji przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych, zaniżony wymiar praktyk zawodowych, przeszacowanie w określeniu liczby punktów ECTS dla poszczególnych zajęć, w szczególności nakładu pracy własnej studenta oraz liczby godzin kontaktowych. Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów. Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów na studia. Oceny programu studiów, oparte o wyniki analizy danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych (w tym studentów) oraz interesariuszy zewnętrznych, przekładają się na doskonalenie jakości kształcenia. Uczelnia konsultuje swój program z interesariuszami zewnętrznymi, co umożliwia jej podejmowanie działań doskonalących w ramach kierunku turystyka i rekreacja. Jakość kształcenia na kierunku podlega zewnętrznej ocenie po raz pierwszy.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie sformułowano.

Zalecenia

1. Zaleca się zapewnienie pełnej sprawności i skuteczności funkcjonowania wszystkich ogniw wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia (w szczególności odpowiedzialnych za doskonalenie koncepcji kształcenia i efektów uczenia się, określenie realnej liczby punktów ECTS dla poszczególnych zajęć oraz wymiar praktyk zawodowych), a także podjęcie działań naprawczych zapobiegających powstawaniu nieprawidłowości w przyszłości.

5. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

Zalecenie

Bieżąca ocena jakości kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja jest realizowana przez PKA po raz pierwszy od utworzenia studiów pierwszego stopnia w 2007 roku i studiów drugiego stopnia w 2016 roku.

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności
